

URBANISTIČNA ZASNOVA CERKLJE OB KRKI

Izdelovalec:
Acer Novo mesto d.o.o.

Naročnik:
Občina Brežice

Novo mesto, januar 2023

Naslov: **URBANISTIČNA ZASNOVA CERKLJE OB KRKI**

Številka: IC-05/22

Naročnik: Občina Brežice
Cesta prvih borcev 18, 8250 Brežice

Predstavnica naročnika: Katja Pongračič

Izdelovalec: Acer Novo mesto d.o.o.

Odgovorni vodja: Igor Črnugelj, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci: mag. Jelka Hudoklin, univ. dipl. inž. kraj. arh.
mag. Irena Hočevar, univ. dipl. geogr.
mag. Radovan Nikić, univ. dipl. inž. grad.
mag. Zoran Gajski, univ. dipl. gosp. inž.
Nina Fabjančič, mag. inž. arh.
Tanja Jerin, inž. grad.
Jernej Radovac, univ. dipl. inž. grad.
Suzana Simič, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Direktorica: Suzana Simič, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Datum: januar 2023

VSEBINA

TEKSTUALNI DEL

ANALITIČNI DEL

1.	UVOD.....	6
2.	IZHODIŠČA.....	6
3.	VLOGA IN POLOŽAJ NASELJA V ŠIRŠEM PROSTORU.....	12
4.	NARAVNE RAZMERE.....	13
5.	DEMOGRAFSKE RAZMERE.....	15
6.	GOSPODARSKE IN DRUŽBENE DEJAVNOSTI.....	16
7.	PRAVNI REŽIMI IN PROSTORSKE OMEJITVE.....	17
7.1	Varstveni režimi.....	17
7.2	Veljavni prostorski akti.....	18
7.3	Lastništvo zemljišč.....	21
8.	ANALIZA POSELITVE.....	22
8.1	Razvoj poselitve skozi čas.....	22
8.2	Osnovna struktura naselja.....	24
8.2.1	Programska shema naselja.....	24
8.2.2	Morfološka struktura.....	25
8.3	Javne površine.....	31
8.4	Razvrednotena in druga problemska območja.....	32
8.5	Prostorske rezerve in izkoriščenost zemljišč.....	32
9.	ANALIZA ZELENEGA SISTEMA.....	33
10.	ANALIZA GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE.....	35
10.1	Prometna infrastruktura.....	35
10.2	Druge gospodarske javne infrastrukture.....	36
11.	TEŽNJE V PROSTORSKEM RAZVOJU.....	37
12.	VIZIJA PROSTORSKEGA RAZVOJA NASELJA.....	40
13.	OPREDELITEV UREDITVENEGA OBMOČJA NASELJA IN OBMOČJA DOLGOROČNE ŠIRITVE NASELJA.....	40
14.	ZASNOVA POSELITVE.....	41
14.1	Razporeditev dejavnosti.....	41
14.2	Načini urejanja naselja in njegovih delov.....	41
14.3	Usmeritve za določitev podrobnejše namenske rabe.....	44
14.4	Usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje.....	47
15.	ZASNOVA ZELENEGA SISTEMA.....	48
16.	ZASNOVA GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE.....	49
17.	USMERITVE ZA VARSTVO OKOLJA.....	51
18.	VIRI.....	52

GRAFIČNI DEL

I. Analitični del

- 1a. Izsek iz veljavnega OPN – namenska raba prostora
- 1b. Izsek iz veljavnega OPN – gospodarska javna infrastruktura
2. Omejitve v prostoru
3. Prostorske rezerve in razvojne pobude

II. Zasnova

4. Območja za prenovo, notranji razvoj in širitve
5. Zasnova opremljanja z gospodarsko javno infrastrukturo
- 6a. Usmeritve za opredelitev dolgoročne NRP
- 6b. Usmeritve za opredelitev NRP v izvedbenem delu OPN
7. Usmeritve za urbanistično oblikovanje
8. Usmeritve za varstvo okolja

ANALITIČNI DEL

1. UVOD

Urbanistična zasnova Cerklj ob Krki (v nadaljevanju tudi UZ Cerklje ob Krki) je strokovna podlaga za pripravo sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta Brežice (SD OPN 6), in sicer za območje naselja Cerklje ob Krki.

Vizija prostorskega razvoja naselja Cerklj ob Krki teži k programski, strukturni in oblikovni urejenosti ter prepoznavnosti v širšem prostoru občine. Prostorski razvoj je usmerjen v krepitev obstoječih in umeščanje novih dejavnosti. Pričakuje se tudi razvoj območja letališča. Novo poselitev se usmerja kot zgoščevanje in zaokroževanje obstoječe gradnje. Vzpostaviti je potrebno izoblikovano jedro naselja in urejene zelene površine v osrednjem delu, ki se ustrezno navezujejo na širši prostor. Ključno je ohraniti krajinske značilnosti obravnavanega prostora ter prepoznavnost območja.

Cerklje ob Krki so od Brežic oddaljene približno 9 km, od Krškega približno 12 km, od avtocestnega priključka Čatež pa približno 7 km.

Slika 1: Lega Cerklj ob Krki v širšem prostoru (vir: <https://sl.maps-slovenia.com/>; 22.9.2022)

2. IZHODIŠČA

Urbanistična zasnova se na osnovi 65. člena Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3, Uradni list RS št. 199/21) pripravi za mesta ter druga urbana naselja, lahko pa tudi za druga naselja, kjer je zaradi posebnega razvojnega interesa ali nasprotujočih si interesov to potrebno. Pripravljena je skladno s 66. členom ZUreP-3.

Urbanistična zasnova je pripravljena skladno z usmeritvami in priporočili, ki so bila podana v okviru naloge Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove (UIRS, maj 2020). Urbanistična zasnova je skladna z izhodišči, navedenimi v državnih prostorskih aktih in strateškem delu OPN Brežice.

Strategija prostorskega razvoja Slovenije (SPRS 2004) opredeljuje osem prioritet, med njimi se (v okviru prioritete 3. - Vitalna in urejena mesta) omenja skrb za preprečevanje vzrokov za razpršenost

gradnje, monokulturnih predmestij, onesnaženja okolja. Poudarjen je pomen prenove in revitalizacije kot ključna usmeritev notranjega razvoja mest. Prioriteta 3 predlaga tudi zagotavljanje ustreznega razmerja v rabi zemljišč in objektov ter uravnotežen preplet funkcij in dejavnosti. V okviru prenovljene strategije (SPRS 2050, v pripravi) je opredeljenih pet strateških ciljev prostorskega razvoja Slovenije, v prioriteti 1 (izboljšanje učinkovite rabe prostorskih potencialov ob upoštevanju omejitev v prostoru) je npr. navedeno tudi spodbujanje ponovne rabe razvrednotenih zemljišč.

Prostorski red Slovenije (PRS) določa splošna pravila prostorskega načrtovanja, kjer je predvsem izpostavljen pomen vzdržnega (trajnostnega) prostorskega razvoja. PRS med drugim določa tudi tipologijo območij osnovne in podrobnejše namenske rabe prostora, pravila za načrtovanje poselitve, merila za širitev poselitvenih območij, za razmeščanje območij namenske rabe ter predvsem podrobnejša pravila za načrtovanje območij različnih namenskih rab (stanovanje, mešana območja, proizvodne dejavnosti, itd.). Skladno z določili PRS se določa tipologijo zazidave, regulacijske črte, stopnje izkoriščenosti zemljišč za gradnjo, načrtuje se zelene površine, odprte javne površine, površine za mirujoči promet, itd.

Državni prostorski red je sestavljen iz 4 glavnih komponent, prvi del predstavljajo Temeljna pravila urejanja prostora, drugi del predstavljajo Podrobnejša pravila urejanja prostora, tretji del predstavljajo Splošne smernice, ki so jih pripravili nosilci urejanja prostora za svoja področja, četrti del pa predstavljajo Priporočila z prostorsko načrtovanje, pripravljena v obliki priročnikov. Na voljo so priročniki Tipologija stavb, Zeleni sistem v mestih in naseljih, Regulacijski elementi, Mirujoči promet v urbanih naseljih, Priročnik za načrtovanje in organizacijo gradbene parcele stavbe, Ozelenitev streh in vertikalnih površin ter Javne odprte grajene površine.

Občinski prostorski načrt Občine Brežice (Uradni list RS, št. 61/14; Uradni list RS, št. 43/16; NPB1; Uradni list RS, št. 70/18; Uradni list RS, št. 20/19; Uradni list RS, št. 41/19; Uradni list RS, št. 80/21) – v nadaljevanju OPN – v 9. členu opredeljuje cilje prostorskega razvoja občine:

- Pritiske na poselitev se bo usmerjalo preko ustrezno zasnovanega omrežja centralnih naselij, kar bo omogočilo krepitev vseh centrov v omrežju. Občina bo spodbujala uravnotežen razvoj dejavnosti ter omogočali kvalitetne pogoje za bivanje na celotnem območju občine, vključno z demografsko ogroženimi območji.
- Kulturno in naravno dediščino se bo vključevalo v razvoj poselitve, kot enega ključnih elementov prepoznavnosti prostora občine ter kot vodilo za prenovo in razvoj naselij, obenem pa tudi pomembnega dejavnika gospodarskega razvoja.
- Stanovanjsko gradnjo se bo spodbujalo tudi v naseljih na demografsko ogroženih območjih, medtem, ko se bo v ostalih naseljih prednostno spodbujala prenova obstoječega stavbnega fonda naselij ter omogočali stanovanjsko gradnjo v omejenem obsegu.
- Upoštevala se bodo merila za kakovostno bivanje, kot so osončenost prostora, ustrezne reliefne razmere, čisto okolje, dostopnost do centralnih in družbenih dejavnosti, javni promet ter združljivost z drugimi dejavnostmi. Pri določanju prostorov za gradnjo stanovanjskih objektov se bo zagotovilo racionalno rabo prostora z zagotavljanjem bolj strnjene gradnje in višjih gostot pozidave v centralnih naseljih, varčevanje z energijo in racionalno porabo sredstev.
- Izboljšanje urbane podobe naselij Cerklje ob Krki/Župeča vas, Dobova in Bizeljsko bo občina zagotovila z načrtovanjem sodobnih elementov izgradnje in arhitekturno/urbanističnih elementov prenov, pri čemer se bodo upoštevalo ohranjanje arhitekturne identitete v vaških jedrih.
- V občini se bo posebno pozornost posvetilo sistemu javnih površin, ki jih je treba zagotoviti v mestu Brežice in v ostalih centralnih naseljih ter v povezanem omrežju javnih zelenih površin v naseljih (otroška igrišča, ureditev manjših trgov ipd.).
- Občina bo določila zadostne površine za razvoj poslovnih dejavnosti, kar bo omogočilo postopno zmanjševanje primanjkljaja delovnih mest oziroma večanje zaposlitvenih možnosti v občini in prehod zaposlenih iz sekundarnega sektorja v terciarne in kvartarne dejavnosti.

– Poglavitni cilj na področju razvoja podeželja je krepitev večnamenske vloge kmetijstva in gozdarstva. Razvoj podeželja bo slonel na načelih trajnostnega gospodarjenja z obnovljivimi naravnimi viri, ohranjanju kulturne in simbolne krajinske prepoznavnosti, varovanju okolja in biotske raznovrstnosti ter storitvenih in turističnih dejavnosti.

V 10. členu (Prioritete uresničevanja ciljev) OPN so navedene prioritete uresničevanja ciljev v smislu zagotavljanja prostorskih možnosti, sledijo si v naslednjem vrstnem redu:

(1) Gospodarstvo:

- Širitev in ureditev obstoječih gospodarskih con.
- Načrtovanje novih gospodarskih koridorjev.

(2) Turizem:

- Zagotavljanje prostorskih možnosti za razvoj turističnih središč za posamezne dele občine.
- Zagotavljanje prostorskih možnosti za ustrezno povezovanje posameznih delov občine z vidika turistične ponudbe.
- Zagotavljanje prostorskih možnosti za razvoj turističnih dejavnosti na širšem območju Bizeljskega in Gorjancih.
- Zagotavljanje prostorskih možnosti za ohranjanje in razvoj turističnih kolesarskih in pešpoti.
- Zagotavljanje prostorskih možnosti za vzpostavitev mreže turistično informacijskih centrov in info točk.

(3) Gospodarska javna infrastruktura:

- Varovanje koridorjev za izgradnjo obvoznic, mestnih obvoznic in razbremenilnih cest.
- Varovanje koridorjev in prostora za sistem odvajanja in čiščenja odpadne vode.

(4) Stanovanjska gradnja in urejanje naselij:

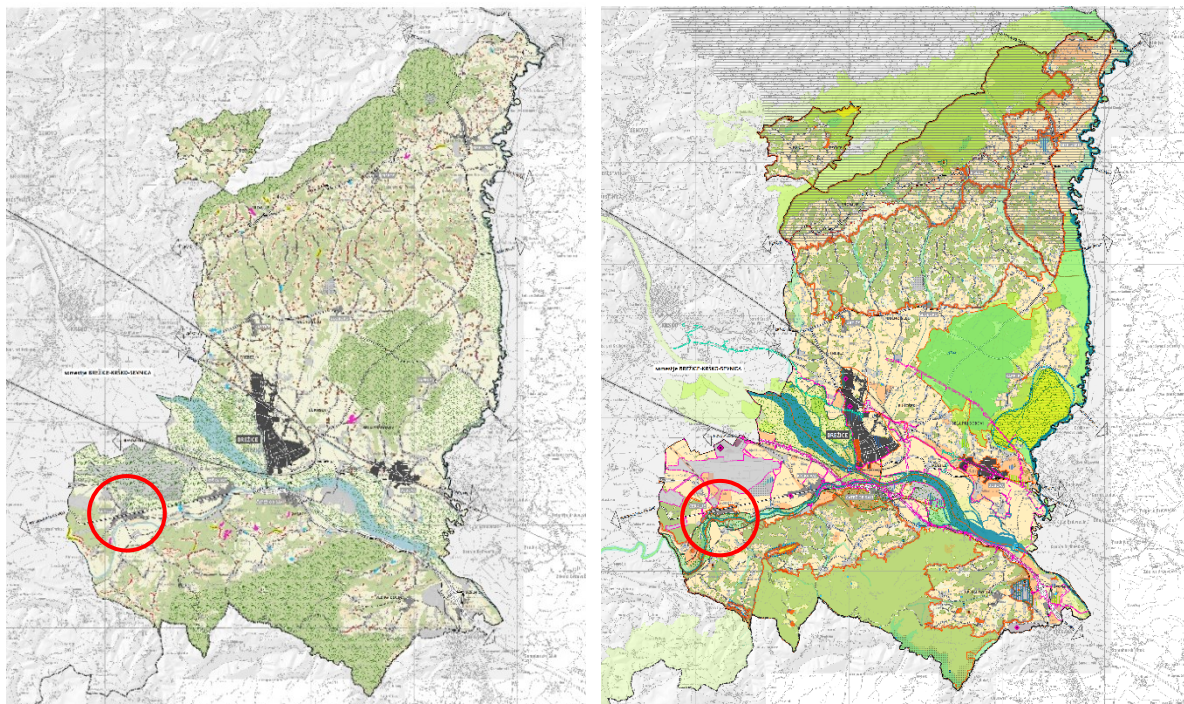
- Sanacija razpršene gradnje na celotnem območju občine.
- Zagotavljanje prostorskih možnosti za poslovno-stanovanjsko gradnjo, večstanovanjsko gradnjo višje gostote in individualno stanovanjsko gradnjo v mestu Brežice v povezavi s centralnimi funkcijami in oskrbnimi dejavnosti ter v ustreznem višinskem razmerju do starega jedra mesta in mestnih dominant.
- Zgoščevanje in zagotavljanje primerne komunalne opremljenosti, dostopa do osnovne oskrbe, vzpostavitev primerne prometne ureditve ter oblikovna sanacija v odnosu do izvornih območij naselbinskih jeder ter kulturne krajine na preostalem delu občine.

(5) Oskrba in družbena javna infrastruktura:

- Zagotavljanje prostorskih možnosti za predšolsko, osnovnošolsko, srednješolsko, višješolsko in univerzitetno izobraževanje.
- Zagotovitev prostorskih možnosti za razvoj športnih in rekreativnih dejavnosti na območju mesta Brežice.

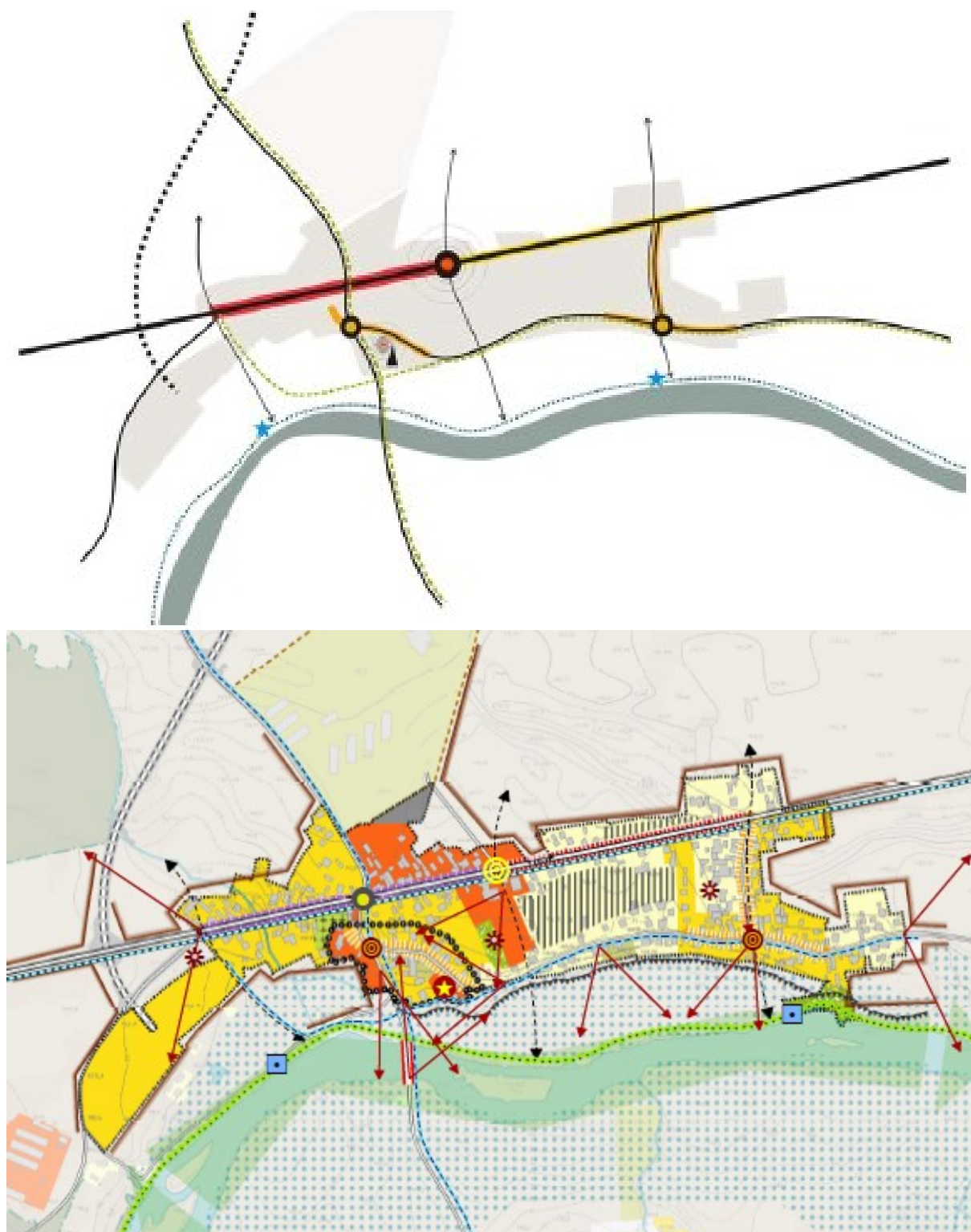
OPN Brežice v strateškem delu naselje Cerklje ob Krki z Župečo vasjo opredeljuje kot naselje z delno urbanim značajem (6. člen) in ga omenja kot pomembno predvsem s poslovno-industrijskega vidika (5. člen: Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih 2007-2013 – izgradnja gospodarskega središča FENIKS) ter zanj načrtuje razvoj v smeri lokalnega središča s pomembno vlogo zaposlitvenega središča, krepitev oskrbne, storitvene in družbene funkcije naselja (12. člen). Občina med drugim tudi za naselje Cerklje ob Krki z Župečo vasjo načrtuje izboljšanje urbane podobe z načrtovanjem sodobnih elementov izgradnje in arhitekturno/urbanističnih elementov pri čemer je pomembno ohranjanje arhitekturne identitete v vaških jedrih (9. člen). V turistično ponudbo Občine Brežice nameravajo vključiti letališče Cerklje ob Krki z novo info točko (9.člen). Na območju naselja Cerklje ob Krki je opredeljeno prednostno območje za razvoj podjetniškega turizma (11. člen). Za obravnavano naselje se predvideva izgradnja novih objektov družbene javne infrastrukture (11. člen). Za naselje Cerklje ob Krki je načrtovana tudi izgradnje obvoznice (13. člen). Letališče Cerklje ob Krki je pomembno z vojaškega, civilnega in turističnega vidika. (21. člen). V OPN so podane usmeritve za notranji razvoj naselja z zgoščevanjem oziroma izrabo prostih stavbnih površin (40.člen) ter funkcijsko in oblikovno prenovo vaškega jedra s

prenovo stavbnega fonta in umeščanjem novih dejavnosti (41. člen). Pri razvoju naselja Cerklje ob Krki se teži k zmerni urbanizaciji (45.člen).

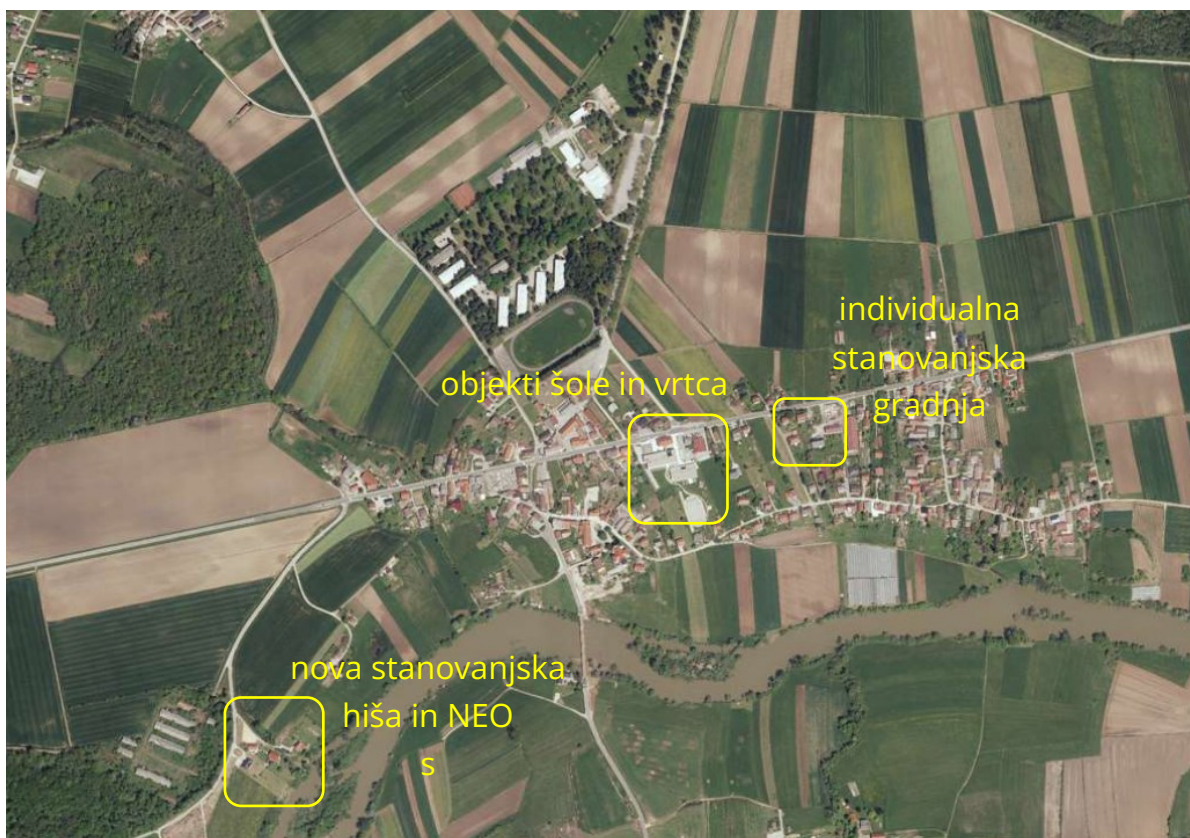
Slika 2: Območje Cerklje ob Krki na izseku iz strateškega dela OPN Brežice – levo shema poselitve in prometnega omrežja in desno usmeritve za določitev namenske rabe in prostorskih izvedbenih pogojev.

Urbanistična zasnova Cerklje ob Krki je pripravljena ob smiselnem upoštevanju **Urbanističnega načrta za naselje Cerklje ob Krki (Župeča vas)**, ki je bil pripravljen avgusta 2012 kot strokovna podlaga v postopku priprave občinskega prostorskega načrta Brežice. Skladno z veljavno zakonodajo je namen urbanistične zasnove analiza obstoječega stanja v prostoru, prepoznavanje omejitev, potreb in kvalitete ter usmerjanje in podrobnejša določitev urbanistično-arhitekturnega razvoja naselja.

Slika 3: Koncept prostorskega razvoja Cerklj ob Krki iz Urbanističnega načrta naselja Cerklje ob Krki (Župeča vas) iz leta 2012

V okviru UZ se na območju tega naselja smiselno upoštevajo tudi spremembe, ki so posledica analitičnih ugotovitev o stanju in razvojnih možnostih. Poleg sprememb, ki izhajajo iz predpisov in podatkovnih baz različnih resorjev, relevantnih za urejanje prostora, so predmet UZ tudi spremembe v prostoru, ki se kažejo v dejanskem stanju (realizirani objekti in ureditve), vendar je teh v Cerkljah ob Krki zelo malo, leta 2017 so ob obstoječi šolski zgradbi zgradili novo šolsko stavbo z vrtcem, poleg tega se je zgradilo še nekaj novih individualnih stanovanjskih hiš.

Pogled na Cerklje ob Krki in Župečo vas z zraka kaže, da v času od leta 2009 (zgoraj), do leta 2021 (spodaj) ni večjih sprememb v grajeni strukturi.

Opredelitev območja urbanistične zasnove Cerklje ob Krki

Območje urbanistične zasnove Cerklje ob Krki obsega območje Cerkelj ob Krki in Župeče vasi.

Meja območja UZ na jugu zajema del reke Krke z levim bregom, na jugozahodnem delu manjše območje stanovanjske pozidave in degradirano območje nekdanje proizvodnje Jata Emona, vzhodni, zahodni in severni del rob naselij Cerklje ob Krki in Župeča vas ter na severu še del območja letališča Cerklje ob Krki oziroma vojašnice, ki je z leti postalo sestavni del naselja v funkcionalnem in mentalnem smislu.

Slika 4: Okvirno območje urbanistične zasnove Cerkelj ob Krki

3. VLOGA IN POLOŽAJ NASELJA V ŠIRŠEM PROSTORU

Cerklje ob Krki je v OPN opredeljeno kot lokalno središče in skupaj z Župečo vasjo sodi med tri največja naselja v občini Brežice (454 prebivalcev). Obe naselji sta izgubili podeželski značaj in po načinu bivanja postali delno urbani naselji, v katerem se krepijo oskrbne, storitvene ter družbene funkcije. V ta namen je potrebno izboljšati urbano podobo obeh naselij, z arhitekturno/urbanistično prenovo, pri čemer se upoštevajo ohranjanja arhitekturne identitete vaških jeder.

Pomembno vlogo pri krepitevi naselja in njene okolice ima tudi letališče Cerklje, kjer se poleg vojaškega razvija tudi civilno letališče. Velik potencial naselja predstavlja bližina načrtovanega gospodarskega središča Feniks, kjer naj bi bilo vzpostavljeno gospodarsko središče v Posavju in bi imelo velik gospodarski vpliv v širšem prostoru jugovzhodne Slovenije.

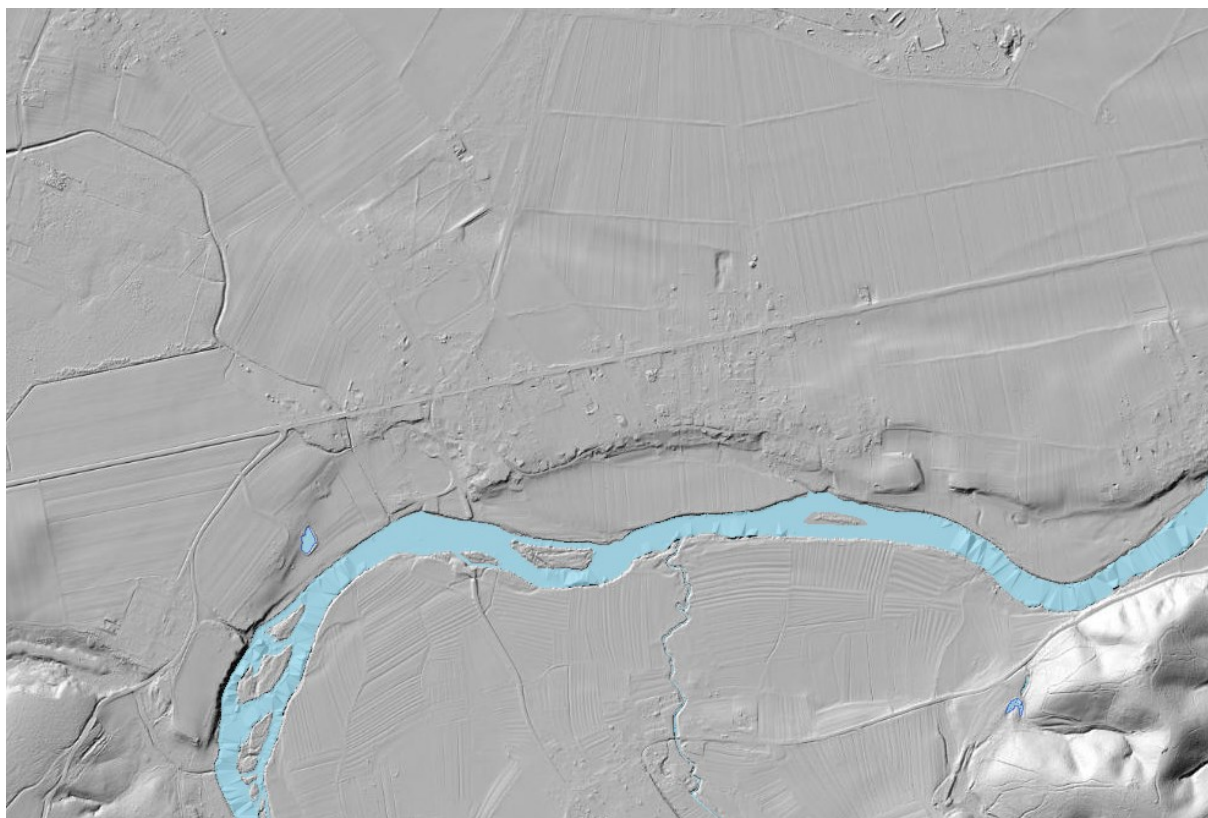
Zaradi zgoraj opredeljenih razvijajočih gospodarskih dejavnosti ima območje urbanistične zasnove vse potrebne potenciale za opredelitev močnega gravitacijskega centra v Občini Brežice.

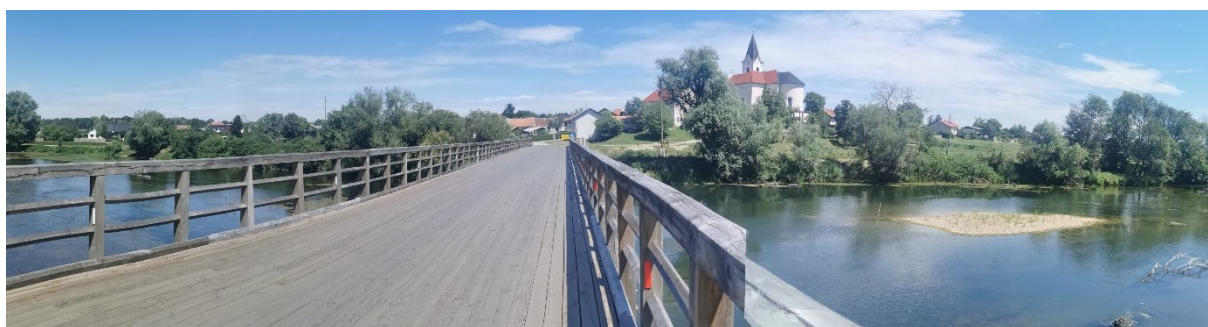
Slika 5: Shematski prikaz obravnavanega naselja v širšem prostoru; naselje je eno izmed treh najpomembnejših lokalnih središč v občini Brežice.

4. NARAVNE RAZMERE

Območje urbanistične zasnove obsega območji dveh naselij, in sicer območje naselja Cerklje ob Krki in Župeča vas, ki se medsebojno povezujeta in skupaj tvorita funkcionalno zaključeno celoto naselij. Obe naselji ležita na južnem robu Krškega polja, na ravnici med levim bregom reke Krke in regionalno cesto Krška vas - Kostanjevica na Krki. Območje Cerklje ob Krki je na severu omejeno z letališčem Cerklje ob Krki, ki je edino vojaško-civilno letališče v Sloveniji in vpliva na možnosti razvoja obeh naselij v prepoznavnem, funkcionalnem in morfološkem smislu. Na južnem delu je območje obdelave omejeno z reko Krko in njenim poplavnim pasom. Zaradi zgoraj navedenih prostorskih omejitev se vse funkcije naselij širijo v smeri vzhod-zahod ob regionalni cesti, kjer prevladujejo najboljše kmetijske površine.

Slika 6: Prikaz reliefa in reke Krke na območju Cerklj ob Krki in Župeče vasi (vir: Atlas okolja, <http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/>, november 2022),

Slika 7: Pogled proti naselju Cerklje ob Krki iz južne smeri, iz mostu čez reko Krko.

Slika 8: Pogled proti naselju Cerklje ob Krki iz severne strani, iz ceste ob zahodnem robu območja vojašnice, ki vodi iz Cerklj ob Krki proti naselju Črešnjice pri Cerkljah

Slika 9: Prikaz naselij Cerklje ob Krki in Župeče vasi na topografski karti

5. DEMOGRAFSKE RAZMERE

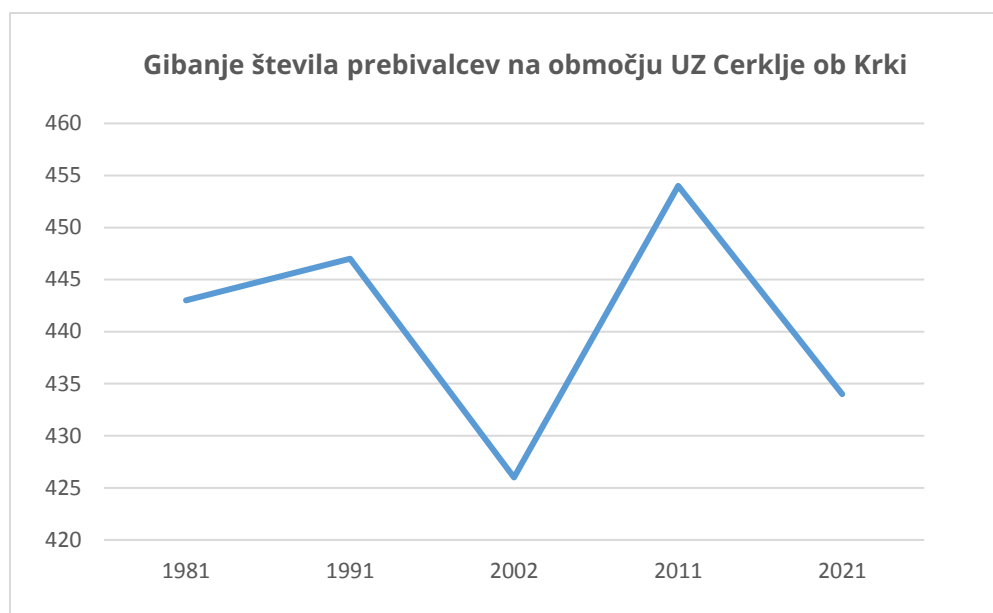
Poselitev območja obravnave je skoncentrirana ob regionalni cesti in ob lokalni cesti v južnem delu naselja.

Podatki o **število prebivalstva** v letih 1981 in 1991 izhajajo iz podatkov Krajevnega leksikona Slovenije (DZS, Ljubljana 1995). Podatki za leto 2002 iz popisa prebivalstva 2002 (Statistični urad RS). Podatki za leto 2012 in 2021 izhajajo iz podatkov Statističnega urada RS.

Število prebivalcev je med leti 1981 in 1991 skoraj enako, upad prebivalcev je opazen v obdobju med 1991 in 2002. Po letu 2002 je naraščalo število prebivalcev, od leta 2011 je ponovno zaznan upad prebivalcev.

	1981	1991	2002	2011	2021
Cerklje ob Krki skupaj z Župečo vasjo	443	447	426	454	434

Preglednica 1: Gibanje števila prebivalstva na območju UZ Cerklje ob Krki

Graf 1: Prikaz gibanja števila prebivalcev na območju UZ Cerklje ob Krki v obdobju 1981 - 2021

Socialne razmere so izražene v deležih in indeksih. Deleži otrok (do 14 let) in starejših (nad 65 let) ter indeks staranja so povzeti iz podatkov Statističnega urada RS. Indeks staranja je razmerje med starim (nad 65 let) in mladim (do 15 let) prebivalstvom. Čim nižji je indeks staranja, ugodnejša je starostna struktura. Normalno starostno sestavo predstavlja indeks staranja med 40 do 50, nižji indeks pomeni zelo mlado prebivalstvo. Indeks, ki je večji od 72, označuje območja pod demografskim pragom, kar pomeni, da umre več ljudi, kot se jih rodi v določenem obdobju.

Cerklje ob Krki (skupaj z Župečo vasjo) ima v primerjavi z drugimi lokalnimi središči (Artiče, Bizeljско, Dobova, Obrežje) podobno starostno sestavo. Statistični podatki kažejo, da je delež otrok nižji od deleža starejših, prav tako je visok indeks staranja, ki je pod demografskim pragom.

	Indeks staranja 2011	Indeks staranja 2021	delež otrok (do 14 let)	delež starejših (nad 65 let)
Cerklje ob Krki	150,0	138,9	15,3 %	21,2 %
Župeča vas	162,1	216,0	12,6 %	27,3 %

Preglednica 2: Socialne razmere na območju UZ Cerklje ob Krki

Gostota naseljenosti je izražena v številu prebivalcev na kvadratni kilometer, izhaja iz podatkov Statističnega urada RS. Gostota naseljenosti je v letu 2011 znašala 127,5 prebivalca/km², v letu 2021 se je znižala in je znašala 122,45 prebivalca/km² (podatki o gostoti naselitve pred letom 2011 na SURS niso dosegljivi).

Na območju UZ Cerklje ob Krki je zaznati upad števila prebivalcev in višanje starostne sestave prebivalstva.

6. GOSPODARSKE IN DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Pri razporeditvi družbenih dejavnosti ni opaznih zgostitev, ampak so enakomerno razporejene po naselju. Razvite predvsem ob regionalni cesti Krška vas – Kostanjevica na Krki in ob lokalni cesti Boršt – Cerklje ob Krki. Ob teh dveh prometnicah se nahaja sedež istoimenske krajevne skupnosti, cerkev z župniščem, prostovoljno gasilsko društvo, osnovna šola z vrtcem in ostale dejavnosti kot so trgovina, pošta ter gostinske storitve.

Slika 10: Prikaz poslovnih subjektov v naseljih (vir: PISO, junij 2022)

Na območju UZ Cerklje ob Krki ni območij proizvodnih dejavnosti, pač pa je le nekaj manjših podjetij, ki se ukvarjajo z gospodarskimi dejavnostmi in imajo površine na razpršenih lokacijah. Gre za podjetja, obrtnike različnih dejavnosti (mizarstvo, padalski klub, frizerski salon, vinarstvo, cvetličarna, različne poslovne dejavnosti in storitve ipd.). Prisotnih je tudi nekaj trgovin in gostinski lokalov. Ob naselju Cerklje ob Krki se nahaja edino vojaško-civilno letališče v Sloveniji, kjer deluje tudi civilni aeroklub.

7. PRAVNI REŽIMI IN PROSTORSKE OMEJITVE

7.1 Varstveni režimi

Med normativnimi omejitvami so navedena območja ohranjanja narave, območja in objekti kulturne dediščine, območja varstva vodnih virov, območja potencialnih naravnih in drugih nesreč, najboljše kmetijska zemljišča ter območja državnih prostorskih aktov. Omejitve za prostorski razvoj Cerklj ob Krki in Župeče vasi predstavljajo predvsem najboljše kmetijska zemljišča, ki skoraj v celoti obkrožajo obe naselji, pomembna arheološka najdišča (Cerklje ob Krki, Izvir-trasa in zajetje rimskega vodovoda) in vplivno območje Cerkve sv. Marka ter območje varstva narave – Naravna vrednota Krka.

Območja ohranjanja narave:

Naravne vrednote:

Evid. števil	IME	ZVRST	POMEN
128	RNV Krka	HIDR, GEOMORF	državni

Na območju UZ je glede na stopnjo varovanja opredeljeno območje izjemne prisotnosti rjavega medveda v Sloveniji.

Območja ohranjanja kulturne dediščine:

EŠD	IME ENOTE	TIP
1700	Cerklje ob Krki - Cerkev sv. Marka	sakralna stavbna dediščina

10562	Cerklje ob Krki - Arheološko najdišče	arheološka dediščina
11068	Izvir-trasa in zajetje rimskega vodovoda	arheološka dediščina
10486	Cerklje ob Krki - Spominski plošči padlim, EŠD	memorialna dediščina
10485	Cerklje ob Krki - Spominski plošči na letališču, EŠD	memorialna dediščina
9871	Cerklje ob Krki - Grob padlih partizanov, EŠD	memorialna dediščina
26060	Cerklje ob Krki - Leseni most, EŠD	profana stavbna dediščina

Najboljša kmetijska zemljišča: obrobajo celotno območje UZ Cerklje ob Krki.

Območja varstva gozdov: na območju UZ Cerklje ob Krki ni varovanih gozdov, gozdnih rezervatov ali gozdov s posebnim pomenom

Vodni viri: Naravna vrednota 128 Krka

Območja potencialnih naravnih in drugih nesreč:

- po podatkih državnih podatkovnih baz je na območju UZ Cerklje ob Krki (Župeča vas) erozijsko območje, ki zahteva običajne protierozijske ukrepe;
- po podatkih opozorilne karte poplav je katastrofalno območje poplavljanja v južnem delu območja UZ;
- po podatkih Agencije RS za okolje je na območju UZ Cerklje ob Krki projektni pospešek tal 0,200 g.

Območja državnih prostorskih načrtov: na območju UZ Cerklje ob Krki je območje DPN za letališče Cerklje ob Krki - Uredba o državnem prostorskem načrtu za Letališče Cerklje ob Krki Uradni list RS, št. 73/08-3207, 80/10-4305 - ZUPUDPP, 23/12-907 (128), 50/12 -2112 (129).

7.2 Veljavni prostorski akti

Državni prostorski akti

Na delu območja UZ Cerklje ob Krki velja Uredba o državnem prostorskem načrtu za Letališče Cerklje ob Krki Uradni list RS, št. 73/08-3207, 80/10-4305 - ZUPUDPP, 23/12-907 (128), 50/12 -2112 (129).

Občinski prostorski akti

Na območju občine in s tem tudi urbanistične zasnove Cerklje ob Krki je v veljavi Občinski prostorski načrt Občinski prostorski načrt Občine Brežice (Uradni list RS, št. 61/14; Uradni list RS, št. 43/16; NPB1; Uradni list RS, št. 70/18; Uradni list RS, št. 20/19; Uradni list RS, št. 41/19; Uradni list RS, št. 80/21). Upoštevane usmeritve iz tega akta (predvsem iz strateškega dela) so navedene v poglavju 2. Izhodišča.

Osnovna namenska raba in ključna omrežja gospodarske javne infrastrukture so prikazana **v grafičnem delu OPN – izvedbeni del na listu št. 1.**

V osrednjem delu so površine za centralne dejavnosti in nekaj zelenih površin. Prevladujejo stanovanjske površine SK – površine podeželskega naselja in SSE – prostostoječa gradnja enodružinskih hiš. Posebnost so površine za obrambne dejavnosti - vojaško letališče Cerklje (namenska raba f - Območja za potrebe obrambe zunaj naselij), severno od osrednjega dela naselja. Naselje obdajajo kmetijske površine, na jugu območje UZ določajo vodne površine – reka Krka.

Slika 11: Izsek iz namenske rabe prostora za območje UZ Cerklje ob Krki (vir: PISO, junij 2022)

Veljavni prostorski izvedbeni načrti

Posamezna območja v naselju Cerklje ob Krki in Župeča vas, na katerih je potrebno kompleksno urejanje (npr. ureditev dostopa, opremljanje z gospodarsko javno infrastrukturo, ureditev gradbenih parcel, prenovo naselij, večje preurejanje reliefnih razmer ipd.), se urejajo na podlagi veljavnih občinskih podrobnih prostorskih načrtov (OPPN).

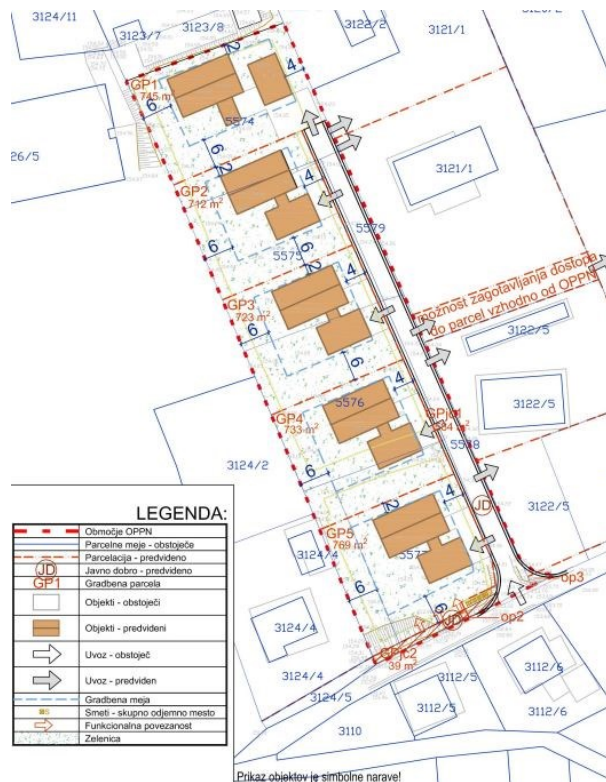
Trenutno veljavni dokument na območju obravnavane UZ je Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za stanovanjsko gradnjo Župeča vas, del CEK-11 (Uradni list RS, št. 82/16).

Zahtevana pa je priprava OPPN še za območje CEK -11, CEK-02 (predviden OPPN za novo naselje Zasap) in CEK-03 (predviden OPPN za območje namenjeno trgovskim, oskrbnim, poslovnim, storitvenim, gostinskim dejavnostim, manjša obrt). V pripravi je OPPN za enostanovanjsko gradnjo, Cerklje ob Krki, EUP CEK-11 (zahod).

Na delu območja velja Uredba o državnem prostorskem načrtu za Letališče Cerklje ob Krki (Uradni list RS, št. 73/08-3207, 80/10-4305 - ZUPUDPP, 23/12-907 (128), 50/12 - 2112 (129)).

Slika 12: Prikaz območij, na katerih veljajo OPPN (vijolična), območij oz. enot urejanja prostora, za katere je zahtevana priprava OPPN (modro), območij za katere je OPPN v pripravi (zeleno) ter območij veljavnih DPN (bela).

Slika 13: Dopolnjen osnutek, javna razgrnitev OPPN ZA ENOSTANOVANJSKO GRADNJO CERKLJE OB KRKI, EUP CEK-11 (ZAHOD), M MUNDUS, Mateja Sušin Brence, s.p., julij 2022

Slika 14: Osnutek, OPPN ZA NOVO NASELJE ZASAP, EUP CEK-02, Locus prostorske informacijske rešitve d.o.o., julij 2010

7.3 Lastništvo zemljišč

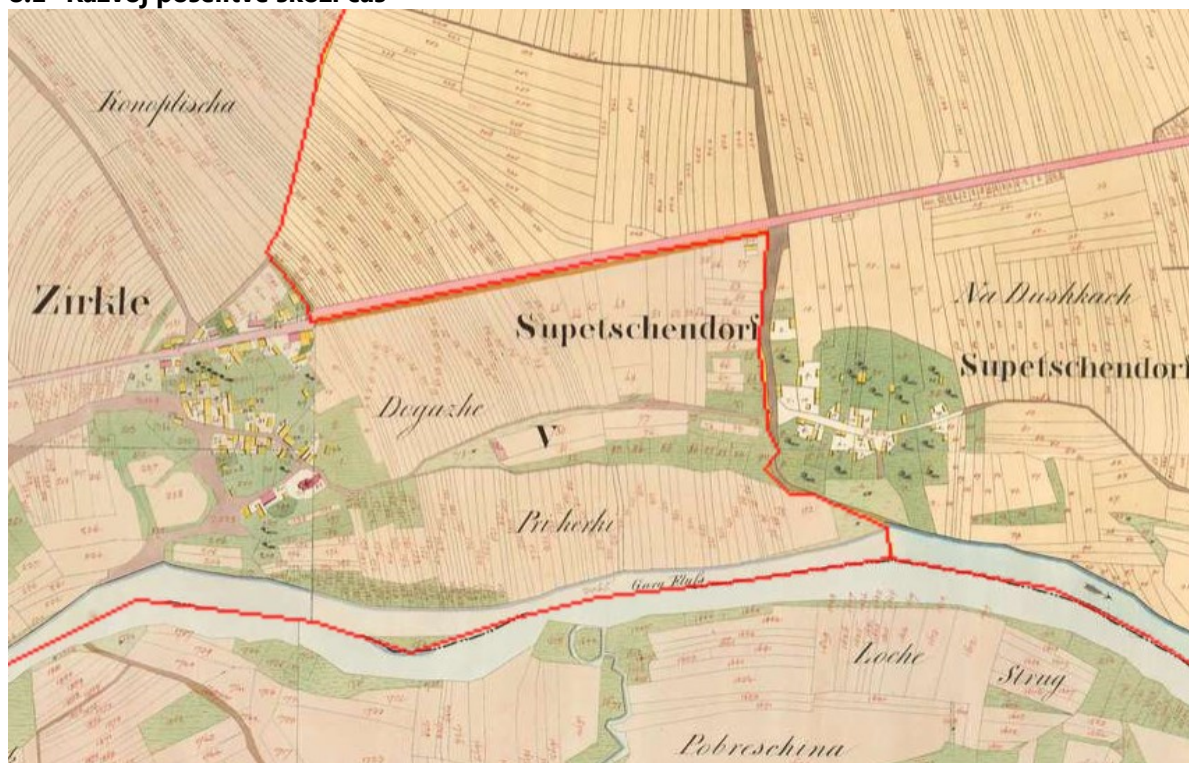

Slika 15: Prikaz lastništva na območju UZ Cerklje ob Krki (rumeno – lastništvo občine Brežice, zeleno – lastništvo Republike Slovenije, oranžno – javno dobro) (vir: PISO, november 2022).

Poleg zemljišč z gospodarsko javno infrastrukturo, vodotokov in zemljišč z javnimi programi (osnovna šola, cerkev) na območju UZ ni veliko zemljišč v občinski oziroma državni lasti.

8. ANALIZA POSELITVE

8.1 Razvoj poselitve skozi čas

Izsek iz Franciscejskega katastra – Cerklje in Župeča vas (vir: <https://maps.arcanum.com/>, november 2022)

Cerklje ob Krki je najdišče z najstarejšimi ostanki zgodneslovanske poselitve na Dolenjskem. Analize lončenine in radiokarbonskih datacij so nakazale dve fazi poselitve, prvo v 6. st. in v prvi polovici 7., drugo med sredino 10. in sredino 12. stoletja. Mlajšo fazo poselitve v Cerkljah povezujemo z agrarnim zaledjem gospodstva Starega gradu v Podbočju.

V rimskem obdobju je bilo na tem območju več naselbin, o čemer pričajo najdbe rimskih grobov – npr. na območju stare šole in župnišča. Tu je potekala cesta proti Neviodumu (danes Drnovem) in trasa vodovoda iz Gorjancev proti Neviodumu.

Rimske naselbine so bile porušene. Kasneje so sledili vpadi Turkov in kmečki upori pod vodstvom Matije Gubca. Šolo z enim razredom so odprli v Cerkljah leta 1854. Nemški okupator je leta 1941 izgnal prebivalce v Nemčijo, kraj poimenoval Birkenfield in tu naselil nemške koloniste.

Slika 16: Cerklje ob Krki okoli leta 1929.

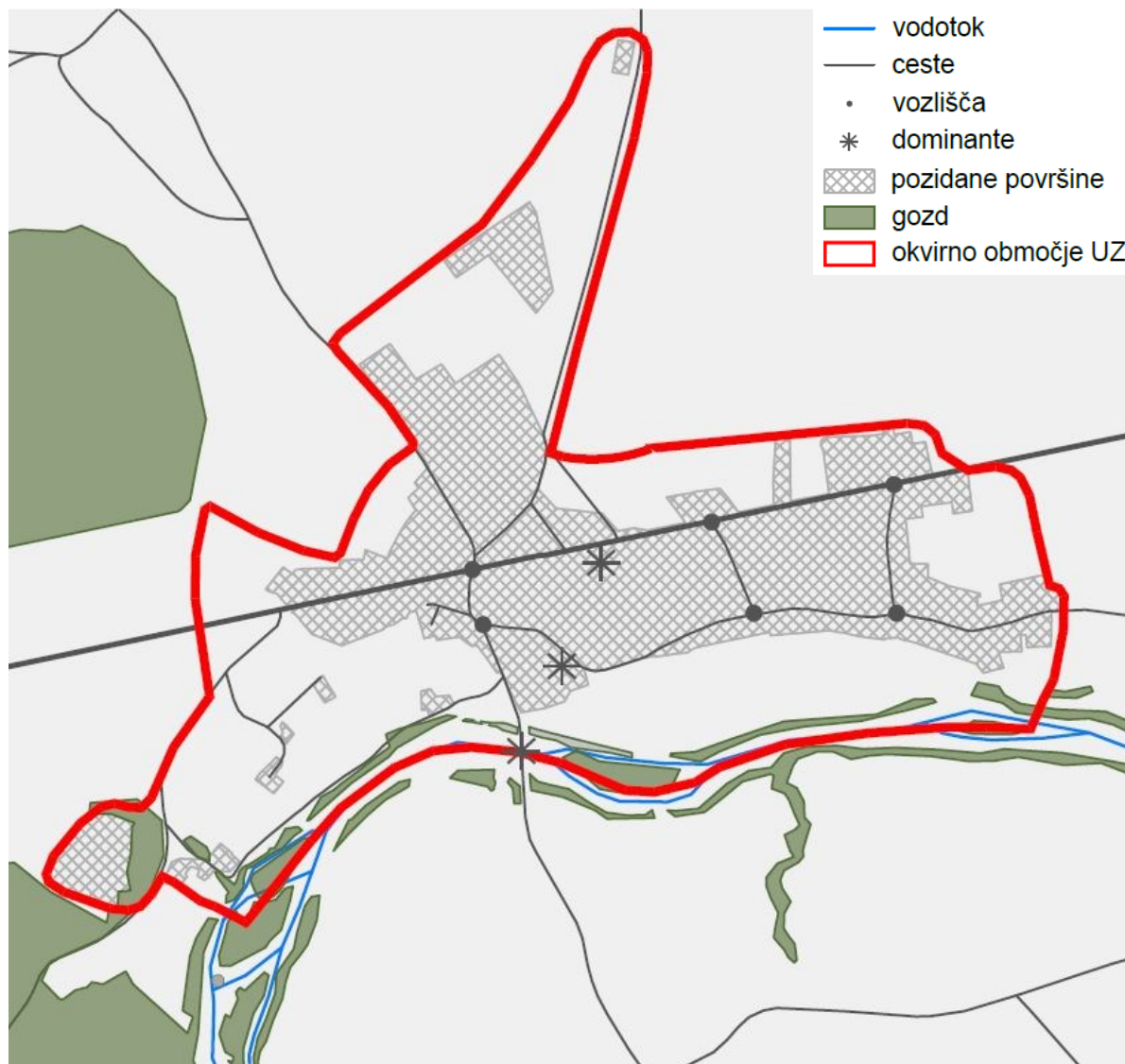
V naseljih je opazna postopna preobrazba podeželskega značaja v suburbani ter zlivanje obeh vasi v enovito urbano območje. Pozidava v zadnjih letih ni zelo intenzivna, počasi se zapolnjujejo prosta nepozidana območja in poselitev se postopoma zgošča.

Slika 17: Stavbe v Cerkljah ob Krki in Župeči vasi glede na leto izgradnje (vir: PISO, oktober 2022)

8.2 Osnovna struktura naselja

V strukturi Cerklj ob Krki in Župeče vasi je prepoznati obcestni tip naselja, objekti so nanizani vzdolž glavne in stranske prometnice. Prevladujejo enostanovanjske hiše in kmetijski objekti. Nekaj je javnih objektov (šola, vrtec, cerkev, ...), severno od naselja so objekti namenjeni letališču Cerklje ob Krki. Naselji sta ujeti med območje letališča na severu in reko Krko na jugu, obdajajo ju najboljše kmetijske površine.

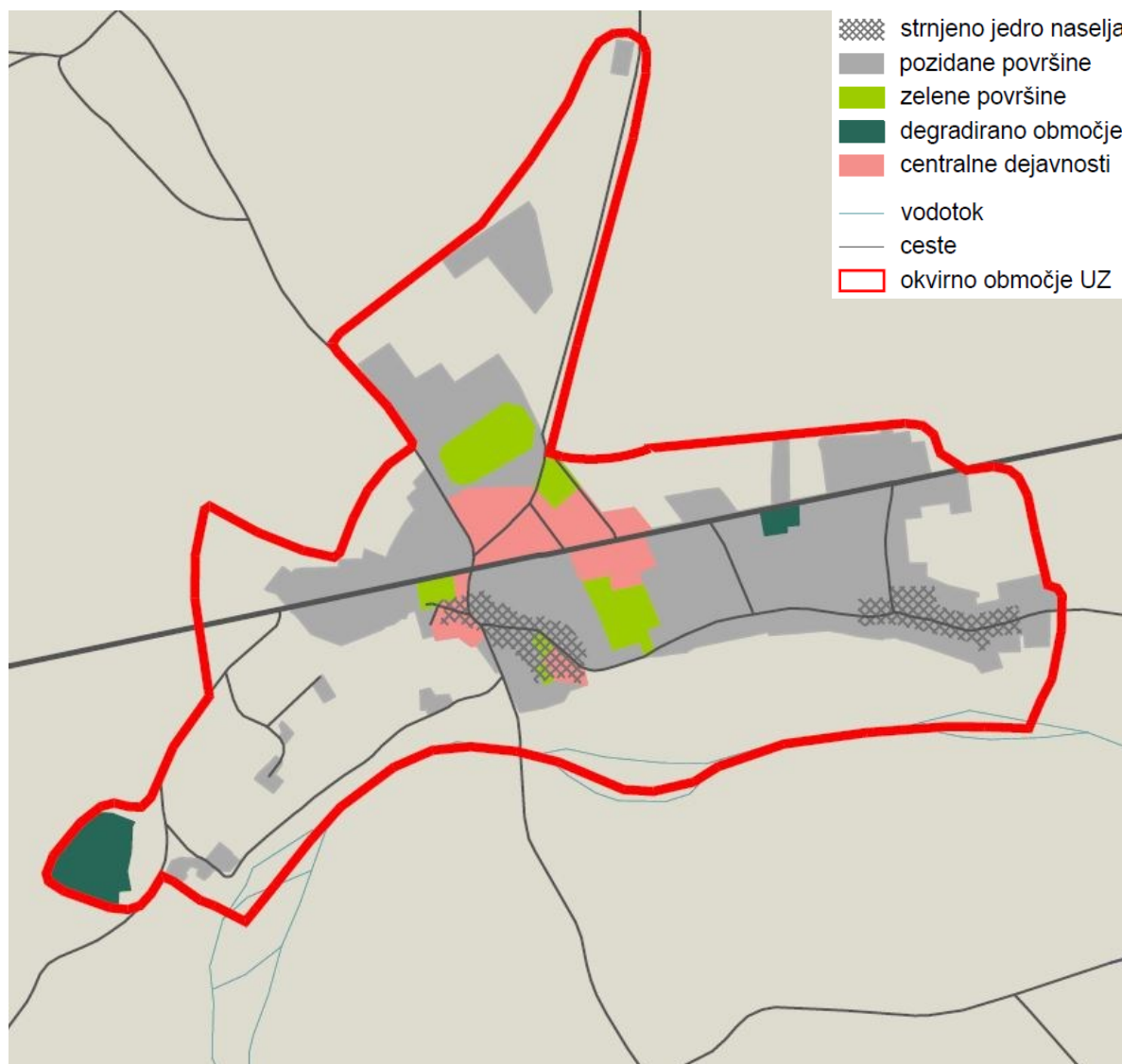
Slika 18: Mentalna karta

8.2.1 Programska shema naselja

V naselju se poleg bivanja in nekaterih družbenih programov (šola, vrtec, cerkev, gasilski dom,...) razvijajo tudi gospodarske in poslovne dejavnosti. Ti programi se prepletajo z bivalnimi in so razpršeni po celotnem območju. Razvoj dejavnosti ni pretirano intenziven, veliko je kmetij.

Problematična dela sta degradirani območji na skrajnem jugozahodnem delu UZ – nekdanji proizvodnji obrat Jata Emona in območje ob glavni prometnici, regionalni cesti R2 1206 Križaj – Čatež ob Savi v Župeči vasi.

Območja centralnih dejavnosti so ustrezno razmeščena v osrednjem delu obravnavanega območja in imajo nekaj možnosti za širitev. Problematično je območje pokopališča, ki ga ni moč širiti – predvideva se širitev pokopališča v Bušči vasi.

Slika 19: Programska analiza

8.2.2 Morfološka struktura

V naselju Cerklje ob Krki je med cerkvijo in pokopališčem še opaziti strnjeno staro vaško jedro naselja. Prav tako je staro vaško jedro opazno v Župeči vasi vzdolž lokalne ceste LC 024692 Boršt-Cerklje. Jedro v Župeči vasi ima vaški značaj, medtem, ko je jedro v Cerkljah bolj urbano. Novejša poselitve se razvija ob glavnih prometnicah kot obcestni tip naselja. Potek struge reke Krke na jugu, območje letališča na severu in smer glavne prometne povezave so vplivale na širitev naselja proti vzhodu in zahodu. Cerklje ob Krki so se tako zbližale z Župečo vasjo na vzhodu, da med naselji ni več jasno opaziti bariere in jih lahko obravnavamo kot celoto. Staro jedro Župeče vasi ima značilno obcestno pozidavo z različno velikimi parcelami, brez jasno definiranega javnega prostora.

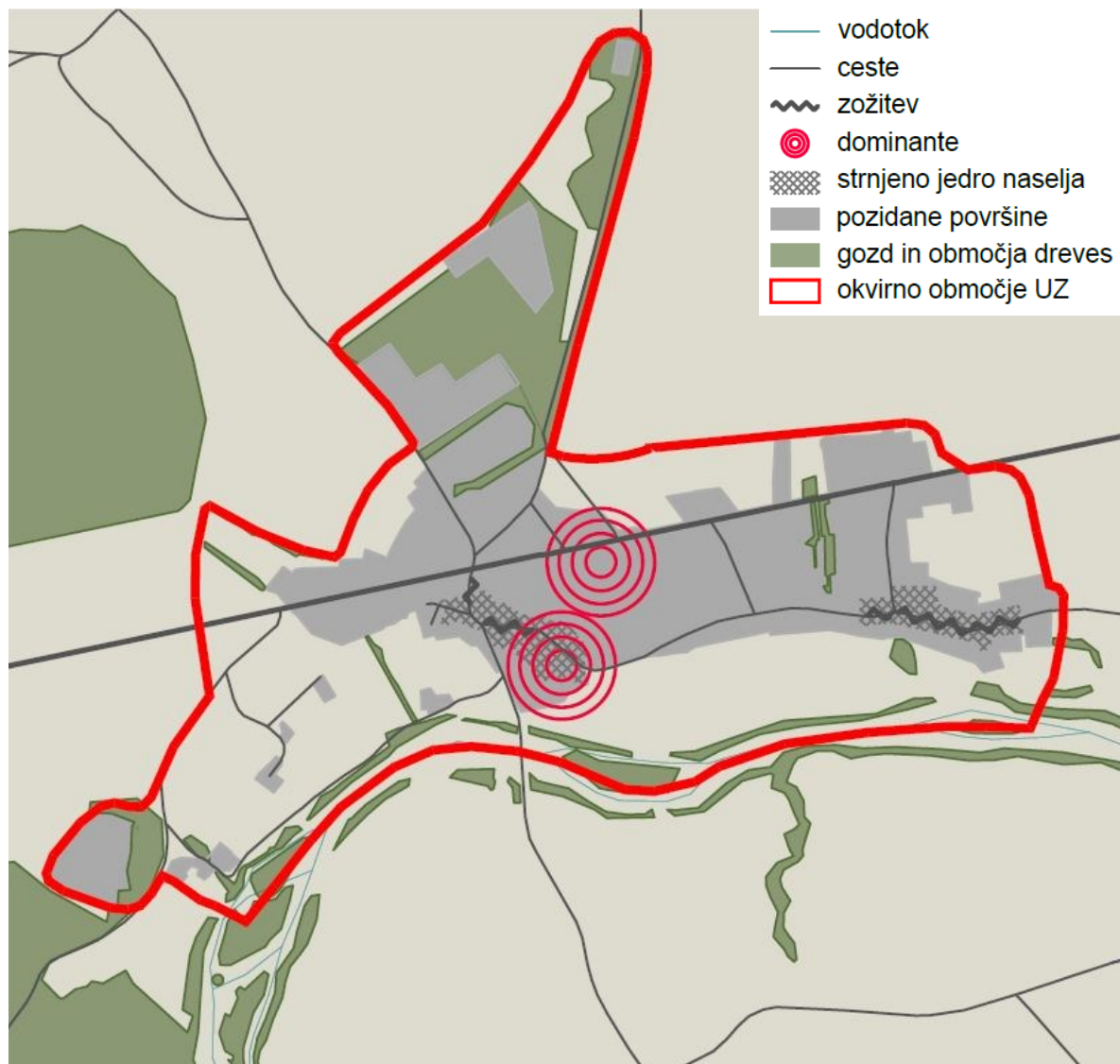
Na območju je prostih še nekaj stavbnih zemljišč (npr. vzhodno od šolskega kompleksa oziroma površina med obema naseljem), namenjenih stanovanjski pozidavi, kar omogoča zgoščevanje pozidave in potreben prostor za nove gradnje, medtem, ko se najboljše kmetijske površine, ki obdajajo naselje, ohranjajo. Glede na nepozidana stavbna zemljišča se bo naselje v prihodnje širilo na

jugozahodnem delu območja, južno od ceste proti Gazicam, kjer je območje namenjeno preselitvi naselja Zasap.

Za obe naselji je pomembna navezava na obvodni prostor reke Krke ter navezovanje območja letališča na osrednji del Cerklj z javnim programom.

Zaradi popolne uravnosti terena ni izrazitih poudarkov in orientirjev v prostorov, zato je v morfološkem smislu zelo pomembna ježa vzdolž Krke in večje stavbe, predvsem cerkev.

Zanimiva in posebna je značilna koncentrična morfologija v Cerkljah, ki je opazna že na Franciscejskem katastru.

Slika 20: Morfološka in vizualna analiza

Vzorci poselitve

Zgodovinsko jedro Cerklj je oblikovano v osrednjem delu naselja kot trg med cerkvijo in stavbo gasilnega doma. Struktura je strnjena, nekaj okoliških objektov je obnovljenih, sam trg je slabo vzdrževan in brez ustrezne urbane opreme. Zgodovinsko jedro Župeče vasi ima vaški značaj in ni jasno izraženo, saj je prostorsko zelo omejeno.

Slika 21: Zgodovinsko jedro Cerklje ob Krki (vir: <https://www.google.com/maps/>; 4.10.2022)

Obcestna pozidava prevladuje na celotnem območju UZ. Nekaj objektov je starejših, ob glavni prometnici so postavljeni stanovanjski objekti, za njimi nestanovanjski, kmetijski. Ob stranski cesti na južnem delu območja in med obema naseljema so nanizane stanovanjske hiše v večini brez pripadajočih objektov.

Slika 22: Obcestna pozidava v Cerkljah ob Krki ob glavni prometnici

Prostorske dominante predstavljajo predvsem zelo znano območje letališča oziroma vojašnice, cerkev sv. Marka Evangelista, gledano iz južne strani na vrhu reliefne terase, osnovna šola kot mentalna dominantna, ki definira novejšje jedro naselja oziroma nov družbeni center. Manjši dominantni sta še kapelici v Župeči vasi, ki povezujeta vaško promenado.

Slika 23: Cerkev sv. Marka Evangelista kot pomembna veduta in dominanta v prostoru

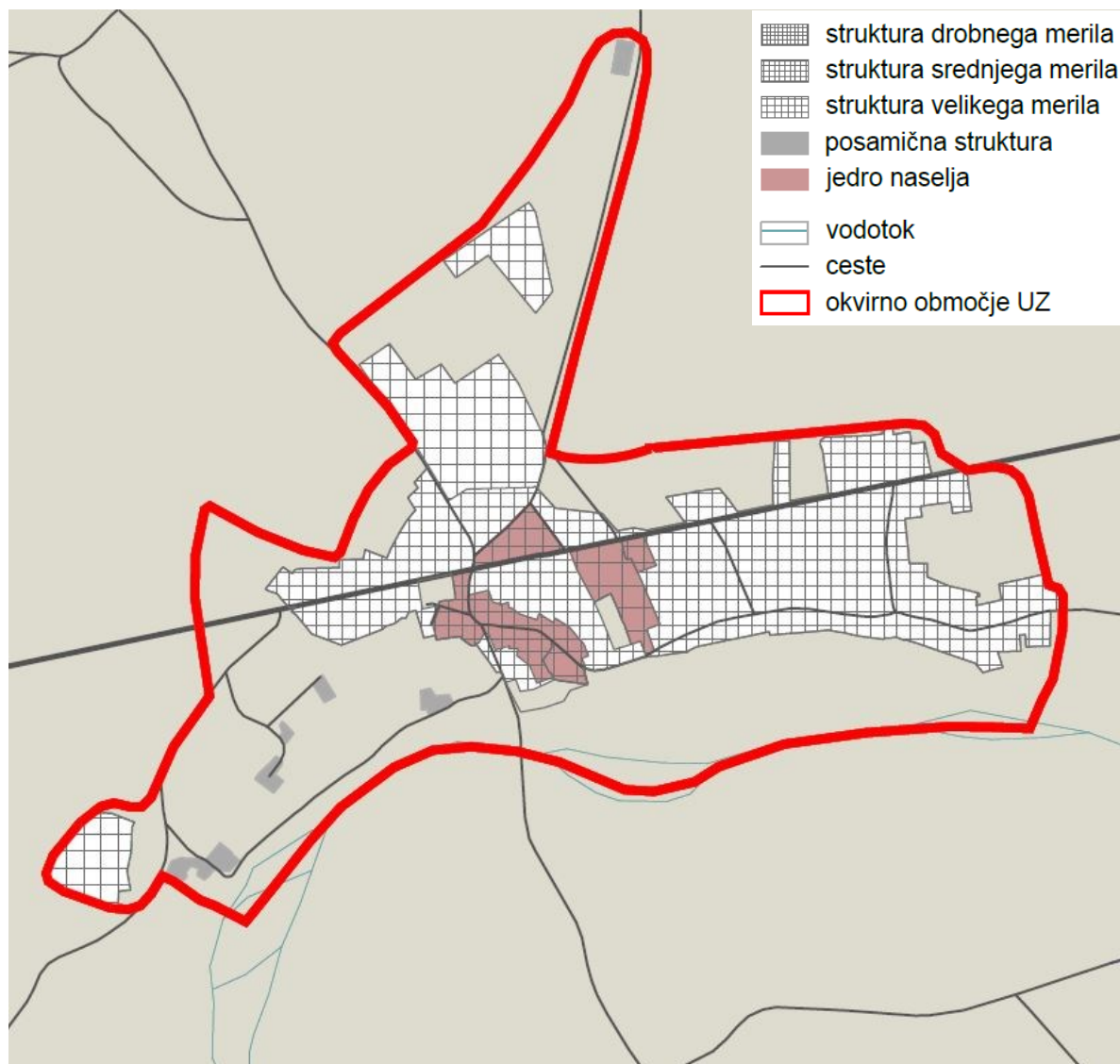
Slika 24: Osnovna šola kot mentalna dominantna

Struktura pozidave

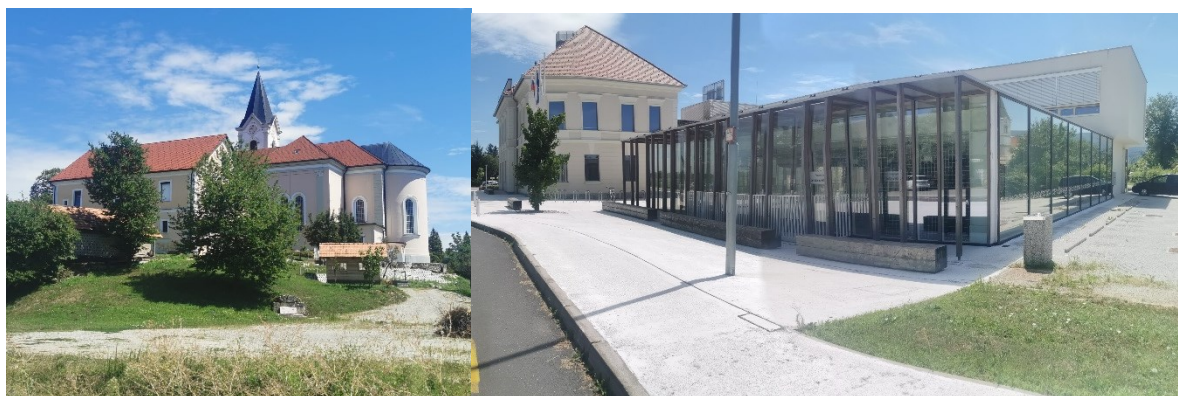
Strukturo velikega merila v naselju predstavljajo prostorske dominante – cerkev sv. Marka Evangelista in šolski kompleks z vrtcem.

Strukturo srednjega merila lahko opredelimo delno v osrednjem območju centralnih dejavnosti, na degradiranem območju na skrajnem jugozahodnem delu območja (nekdanja proizvodnja Jata Emona), območje vojašnice in večstanovanjski objekt ter objekt gasilnega doma v starem vaškem jedru naselja Cerklje ob Krki. Pričakovati je, da se bo v prihodnje nekaj novih objektov srednjega merila, namenjenih poslovno-storitvenim dejavnostim v pritličju, umestilo ob regionalno cesto na območju centralnih dejavnosti.

Struktura drobnega merila je prevladujoča, sestavljajo jo pretežno enodružinski stanovanjski objekti s pomožnimi objekti in mestoma javne dejavnosti ali storitve manjšega obsega. Značilna je nizka gostota pozidave in prebivalcev.

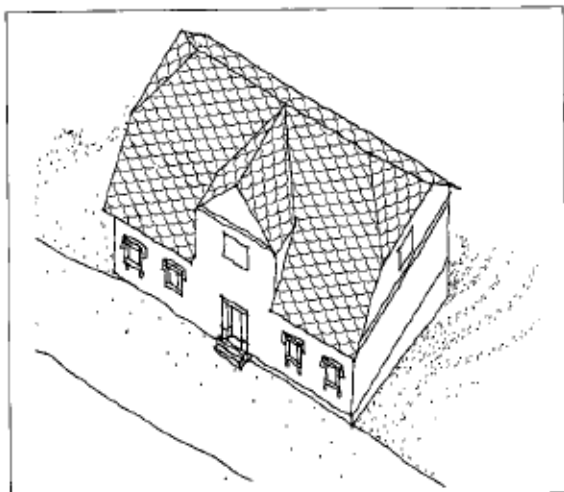
Slika 25: Struktura in gostota poselitve

Slika 26: Javni objekti – struktura velikega merila (levo cerkev sv. Marka Evangelista, desno osnovna šola)

Tipologija gradnje

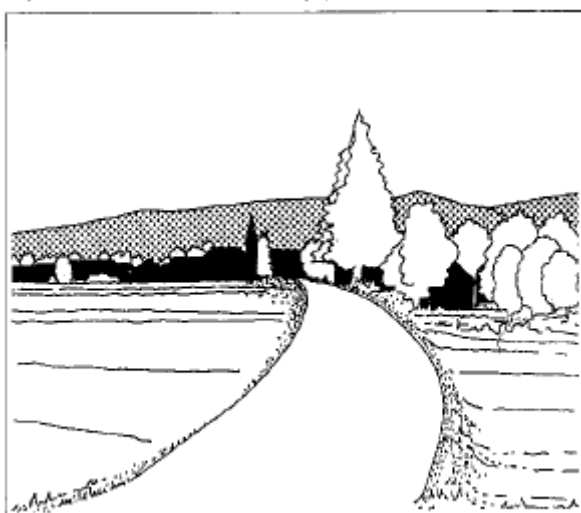
NASELJE VZDOLŽ KOMUNIKACIJE (VZDOLŽ CESTE)

Čatež - stanov. stavba v domačiji (vzorec C)

Čatež - fasadi stanovanjske stavbe (vzorec C)

Malo Mraševo - silhueta naselja (vzorec A)

Slika 27: Za naselje Cerklje je značilna raztegnjena poselitev vzdolž cest. Tradicionalno oblikovane stavbe imajo vzdolžne tlorisne gabarite (1:1,5), so zidane, pritlične, z mansardo, strehe so

dvokapne, strme, v večji meri brez čopov. Glavna fasada je praviloma obrnjena na stran ceste, oblikovanje odprtih in fasadne členitve sledijo »trškim vzorom«. Dominanta naselja ni zelo izpostavljena. (vir: Fister, Peter et al.: Arhitekturne krajine in regije Slovenije in Glosar arhitekturne tipologije. Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod RS za prostorsko planiranje, 1993)

Prevladuje obcestna točkovna pozidava. Večinoma so to stanovanjske hiše s pomožnimi objekti. Tradicionalna arhitekturna tipologija se je ohranila pretežno v obeh jedrih naselij ter deloma vzdolž glavne prometnice etažnost objektov je P+M, drugod se razvija novejša tipologija z etažnostjo do P+1+M. Prevladujejo podolgovati volumni in značilne dvokapne strehe.

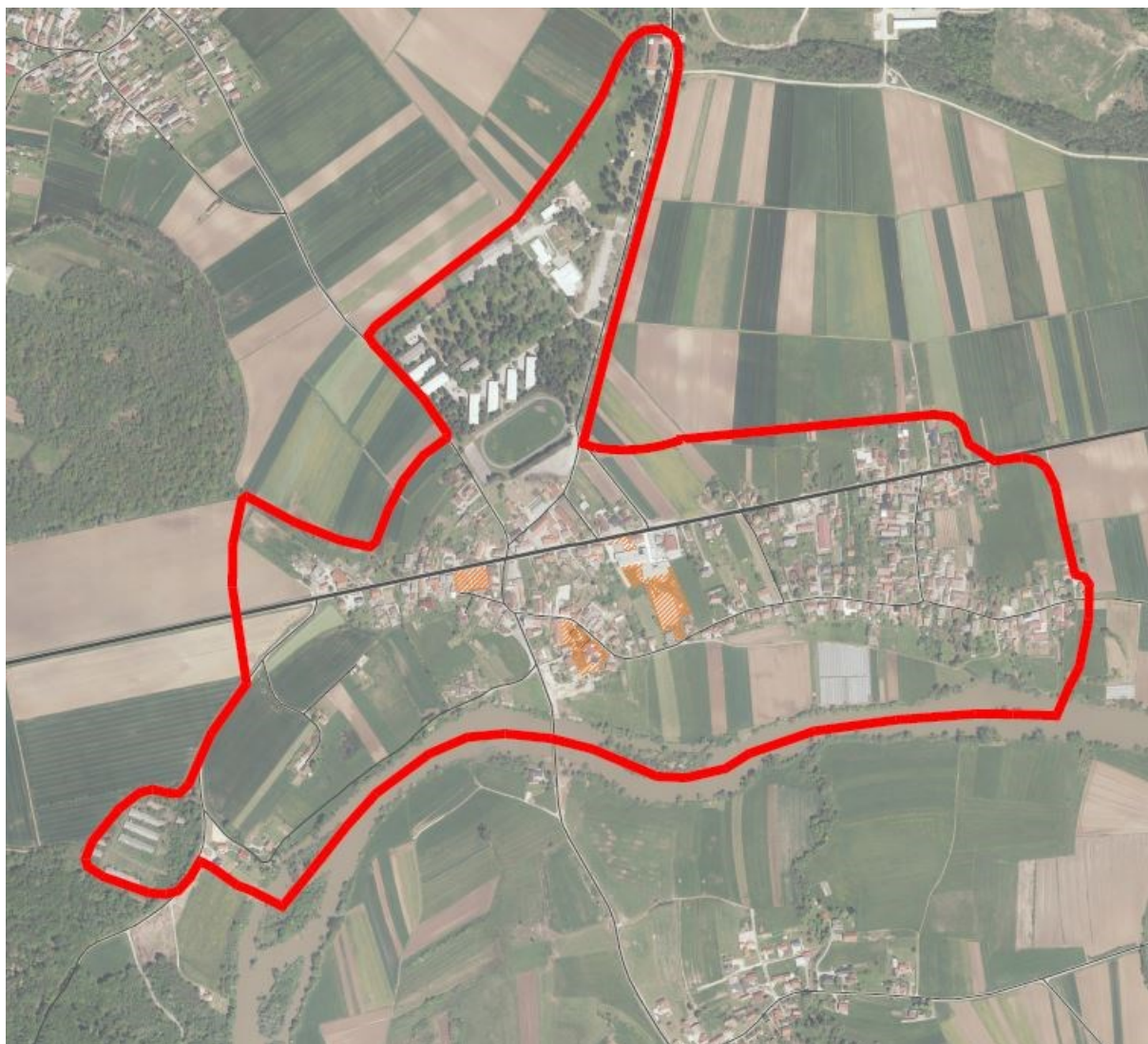

Slika 28: Značilni starejši objekti v Cerkljah ob Krki ob glavni prometnici

Sodobna tipologija se vnaša v naselje v zadnjem času, zaenkrat predvsem s posameznimi stanovanjskimi objekti, objektom osnovne šole in vrtca. Za nove stanovanjske hiše je pomembno, da se oblikujejo v sodobni tipologiji z upoštevanjem tradicionalnih elementov (gabariti, proporci, strehe).

8.3 Javne površine

Odprte javne površine se nahajajo ob cerkvi sv. Marka Evangelista, trg med cerkvijo in gasilnim domom, območje pokopališča ter šolsko dvorišče in prostor šolskih igrišč. Odprte javne površine je smiselno med seboj povezati s peš in kolesarskimi potmi ter jih hkrati navezati na širši prostor, poljske poti in obvodni prostor reke Krke s kopališči. Območje letališča ni javno dostopno.

Slika 29: Shematski prikaz območij odprtih javnih površin v naselju kaže, da je teh zelo malo in so omejene na območje Cerklj, južno od regionalne ceste.

8.4 Razvrednotena in druga problemska območja

Degradirano območje se nahaja v skrajnem jugozahodnem delu območja UZ – nekdanja proizvodnja podjetja Jata Emona.

8.5 Prostorske rezerve in izkoriščenost zemljišč

Na območju UZ Cerklje ob Krki je v veljavnem OPN kot stavbna zemljišča opredeljenih 38,26 ha. Nepozidanih stavbnih zemljišč (rezerv) je skupaj 1,17 ha.

Bilance stavbnih zemljišč v veljavnem OPN:

- območja stanovanj: 28,52 ha,
- območja centralnih dejavnosti: 7,78 ha,
- območja zelenih površin: 0,93 ha,
- območja prometnih površin: 0,60 ha,
- površine razpršene poselitve: 0,43 ha,

Pomemben delež površin imajo tudi območja za potrebe obrambe zunaj naselij: 18,28 ha.

Bilance nepozidanih stavbnih zemljišč (rezerv) v veljavnem OPN:
območja stanovanj: 1,17 ha.

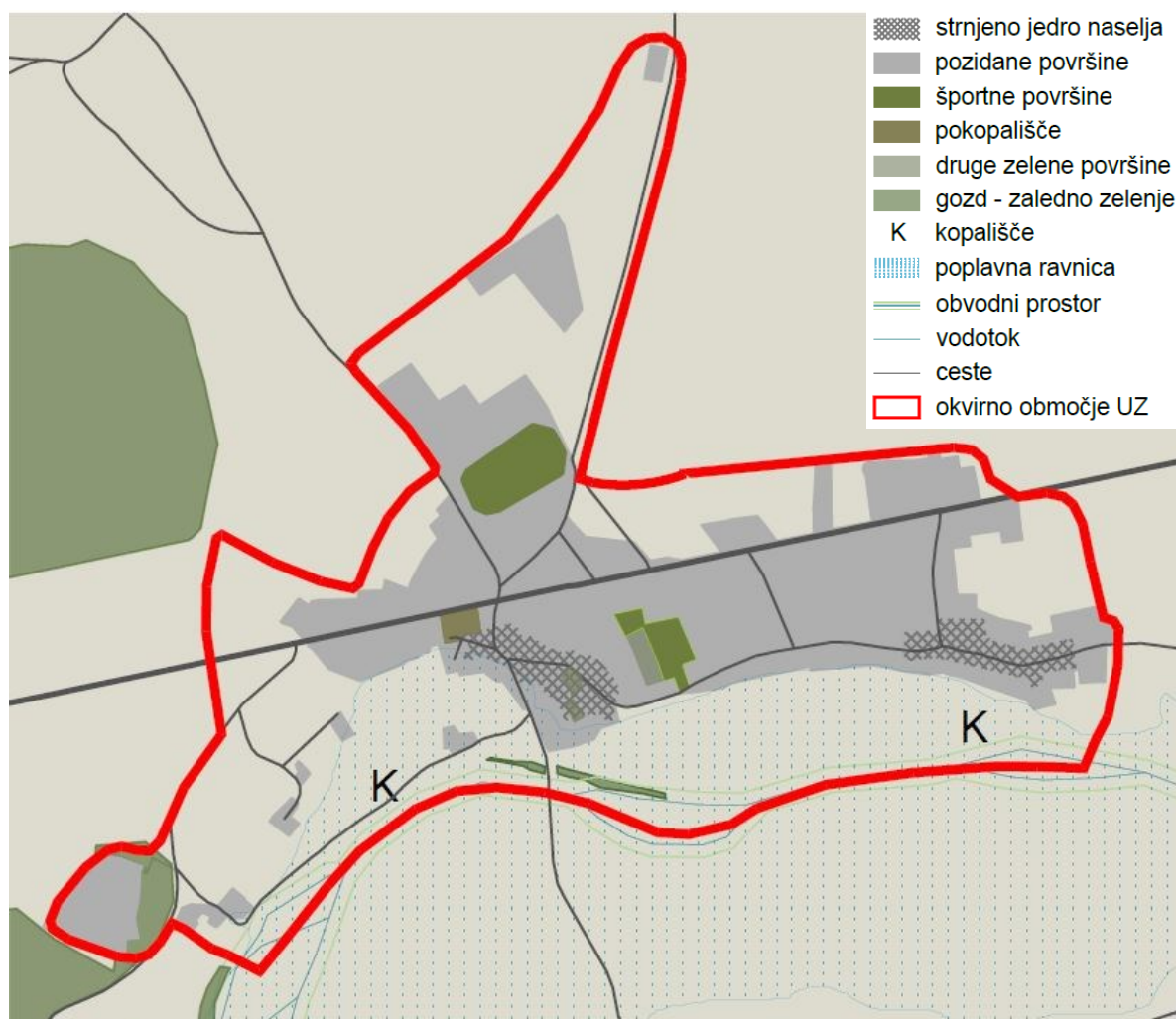
Opomba: območja prometnih površin ne kažejo dejanskega stanja, ker so ceste v veljavni namenski rabi le izjemoma upoštevane kot PC. Na račun tega so bilance ostalih stavbnih zemljišč večje, ker po njih potekajo tudi ceste.

9. ANALIZA ZELENEGA SISTEMA

Pozidava Cerklj ob Krki z Župečo vasjo se je razvila ob glavnih prometnicah kot obcestni tip naselja in meji na najboljše kmetijske površine, na jugu naselje omejuje reka Krka s poplavno ravnico, na jugozahodnem delu pa gozdno območje.

Urejenih javnih zelenih površin je razmeroma malo, so predvsem na območju novega šolskega kompleksa in manjša površina ob cerkvi sv. Marka Evangelista. Večje območje odprtih zelenih površin na območju UZ predstavljajo športne površine vojaškega letališča, ki je sicer v neposredni bližini naselja, a javnosti ni dostopno.

Ključna prvina zelenega sistema so reka Krka ter obsežne kmetijske površine v zaledju, kar ustvarja privlačno in kvalitetno bivalno okolje. Urejene zelene površine naselja se s temi naravnimi prvinami le mestoma in naključno povezujejo, celovit zeleni sistem ni izgrajen oz. ni izoblikovan.

Slika 30: Prikaz zelenega sistema območja

Pomen posameznih delov zelenega sistema:

- **z morfološkega vidika**, ki je pomemben za členitev urbane strukture, ustvarjanje prepoznavnosti in za orientacijo v prostoru, so pomembne prvine zelenega sistema predvsem reka Krka, odprt prostor ob cerkvi sv. Marka Evangelista, pokopališče ter zelene površine ob osnovni šoli in vrtcu. Na širšem območju ima posebne krajinske vrednosti ravnina Krškega polja s kmetijskimi površinami;
- **s socialno-funkcionalnega vidika**, ki opredeljuje, kako zeleni sistem deluje za potrebe prebivalcev naselja, so pomembna igrišča, zelenice in parkovne površine ob šoli, cerkvi ter pokopališče; prav tako so pomembne peš in kolesarske poti, ki medsebojno povezujejo te posamične dele zelenega sistema med seboj in ki ta sistem navezujejo na zeleno zaledje naselja;
- **z ekološkega vidika** je pomemben predvsem okoliški gozd in reka Krka z obvodnim prostorom ter poplavno ravnico.

Slika 31: Edina večja urejena zelena površina v naselju so šolska igrišča v Cerkljah

10. ANALIZA GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE

10.1 Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura je sklop usklajenih prometnih dejavnosti na funkcionalno povezanem infrastrukturnem omrežju vseh vrst in oblik prometa. Na območju UZ Cerklj ob Krki so razviti cestno omrežje, javni potniški promet - medkrajevni in mirujoči promet. Ostale prometne infrastrukture (železniško omrežje, kolesarski in peš promet) so manj razvite ali jih ni.

Naselji Cerklje ob Krki in Župeča vas sta z dolenjskim krakom avtoceste A2 oz. mednarodnim koridorjem 10 povezani preko regionalne ceste R2 – 1206 Križaj – Čatež ob Savi, ki je tudi edina regionalna cesta na območju UZ. Vse druge prometnice so občinske ceste. Hierarhija cest je jasna. Regionalna cesta je prometno precej obremenjena in pregledna, to omogoča razvoj velikih hitrosti, kar ni ugodno za območja naselja, ki so s cesto neposredno povezana. Lokalna cesta, ki poteka južno od regionalne ceste je za pešce in kolesarje primernejša. Ob regionalni cesti poteka povezava državnega kolesarskega omrežja, ki bi jo bilo smiselno prestaviti ob koridor reke Krke ter nadgraditi z rekreativno peš potjo. Cerklje ob Krki imajo nekaj manjših območij namenjenih mirujočemu prometu, parkirišča so ob trgovinah, barih, na območju šolskega kompleksa ter neurejeno gramozno parkirišče ob cerkvi. Parkirne površine so urejene tudi na območju letališča, a javno niso dostopne.

Slika 32: Prikaz prometnega omrežja na območju UZ Cerklje ob Krki.

10.2 Druga gospodarska javna infrastruktura

Elektronsko komunikacijsko omrežje tvorijo sistemi, ki omogočajo prenos signalov po žicah, z radijskimi valovi, optičnimi ali drugimi elektromagnetnimi sredstvi, vključno s satelitskimi omrežji, fiksnimi in mobilnimi prizemnimi omrežji, električnimi kabelskimi sistemi, omrežji, ki se uporabljajo za radijsko in televizijsko radiodifuzijo ter z omrežji kableske televizije.

Območje UZ Cerklje ob Krki je pokrito s fiksnim in mobilnim telekomunikacijskim omrežjem ter omrežji za radijsko in televizijsko radiofuzijo. Pokritost območja s signalom mobilnih operaterjev je ustrezna, antenski stolp se nahaja v skrajnem zahodnem delu naselja Cerklje ob Krki.

Energetsko infrastrukturo tvorijo elektroenergetski sistemi, plinovodni sistemi, naftno gospodarstvo, oskrba s toploto in obnovljivi viri energije ter učinkovita raba energije. Glavni energenti na območju UZ Cerklje ob Krki so električna energija in plin.

Elektro distribucijsko omrežje nazivne napetosti 20 kV pokriva območje UN Cerklje ob Krki. Nizkonapetostno omrežje ob regionalni cesti je kablirano, ob vzporedni lokalni cesti pa so še daljnovodi. Oskrba z električno energijo poteka iz RTP z nazivno močjo nad 700 kVA v Brežicah. Elektroenergetsko omrežje na območju UZ Cerklje ob Krki je v upravljanju Elektro Celje, d.d...

Oskrba z vodo je urejena na območju UZ Cerklje ob Krki prek javnega vodovodnega omrežja, s katerima upravlja Komunala Brežice d.o.o.. Območje UZ se oskrbuje iz vaškega vodovoda Cerklje, na katerega je priključena tudi Krška vas, Čatež ob Savi, Črešnjice, Dolenja in Gorenja Pirošica, Bušeča vas, Izvir itd.

Na območju UZ Cerklje ob Krki javno **kanalizacijsko omrežje** ni urejeno. Načrtovana je izgradnja kanalizacijskega omrežja, ki se bo navezovalo na individualno ali centralno čistilno napravo.

Ravnanje z odpadki – Na območju UZ Cerklje ob Krki je urejeno ločeno zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov za kar skrbi Komunalno stanovanjsko podjetje Brežice, d.d..

11. TEŽNJE V PROSTORSKEM RAZVOJU

Za ugotavljanje razvojnih teženj na obravnavanem območju so ključnega pomena razvojne pobude, ki so bile podane v času po uveljavitvi OPN Brežice in so predmet strokovnih podlag za spremembe in dopolnitve OPN Občine Brežice (SDOPN6).

Za območje UZ Cerklje ob Krki je bila podana ena razvojna pobuda, za spremembo namenske rabe iz kmetijskega v stavbno zemljišče, ki je zasebna. Pobud gospodarskih subjektov ni bilo podanih.

Slika 33: Prikaz podanih pobud na območju UZ Cerklje ob Krki (vir: PISO, november 2022).

Podana pobuda je bila predmet strokovne presoje, ki je vključevala vidike skladnosti s prostorsko zakonodajo, državnih strateških prostorskih dokumentov (SPRS in PRS), prostorske (urbanistične) in normativne omejitve (odloki, režimi varovanja, varovani koridorji ipd.) ter presojo posamezne pobude (lokacije) na terenskih ogledih, skladno z merili o presojanju pobud. Sprejemljivost pobuda je presojana glede na najbolj smiselni urbanistični razvoj naselja, pri presoji sprejemljivosti pobude se upošteva tudi skladnost s splošnimi smernicami nosilcev urejanja prostora.

Težnje v prostoru so nakazane tudi s podatkom o izdanih gradbenih in uporabnih dovoljenjih v zadnjih letih. Razen ureditev na območju osnovne šole in otroškega vrtca večje organizirane gradnje na prostih stavbnih zemljiščih na območju UZ ni bilo. Večino posegov enakomerno razporejenih po celotnem območju naselja predstavlja gradnja individualnih stanovanjskih objektov in pripadajočih nezahtevnih objektov ter rekonstrukcije in legalizacije obstoječih objektov. Izdanih je bilo tudi precej domnev gradbenih oziroma uporabnih dovoljenj za objekte daljšega obstoja.

Veljavni OPPN (Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za stanovanjsko gradnjo Župeča vas, del CEK-11 (Uradni list RS, št. 82/16) je že realiziran.

V veljavnem OPN Brežice je na območju UZ Cerklje ob Krki predvidena še izdelava OPPN za območje CEK-02 (OPPN za novo naselje Zasap) in CEK-03 (OPPN za območje namenjeno trgovskim, oskrbnim, poslovnim, storitvenim, gostinskim dejavnostim, manjša obrt), ki pa še nista realizirana.

V pripravi je OPPN za enostanovanjsko gradnjo, Cerklje ob Krki, EUP CEK-11 (zahod).

Slika 34: Prikaz izdanih gradbenih dovoljenj (rumeno) in uporabnih dovoljenj (zeleno) na območju Cerklj ob Krki in Župeče vasi (vir: PISO, oktober 2022)

Podrobnejši prikaz prostorskih rezerv in razvojnih pobud **je v grafičnem delu na listu št. 3. Prostorske rezerve in razvojne pobude.**

ZASNOVA PROSTORSKEGA RAZVOJA

12. VIZIJA PROSTORSKEGA RAZVOJA NASELJA

Koncept razvoja naselja Cerklje ob Krki skupaj z Župečo vasjo temelji na izraziti smeri vzhod-zahod, ki jo narekuje regionalna cesta R2 – 1206 Križaj – Čatež ob Savi, reka Krka in lokalna cesta LC 024692 Boršt - Cerklje. Tej geometriji sledi tudi poselitveni vzorec. Sekundarno smer sever-jug nakazujejo lokalni cesti LC 191143 Veliki Podlog, Hrastje, Črešnjice z LC 024051 Cerklje – D. Pirošica in mostom čez Krko ter javna pot JP 524212 Župeča vas, a je manj izrazita.

Vizija prostorskega razvoja naselja Cerklje ob Krki temelji na ohranjanju in zapolnjevanju strukture obcestnega naselja tako s tipološkega kot funkcionalnega vidika ter varovanju njegovih robov – reke Krke s poplavno ravnico na jugu in najboljših kmetijskih površin, ki obdajajo naselje.

Cilji prostorskega razvoja Cerklj ob Krki so tudi:

- Ustvarjati prepoznavno poselitveno strukturo in zapolnjevati vrzeli
- Vzpostaviti jasno izraženi jedri naselja (staro jedro ob cerkvi in gasilnem domu ter nov družbeni center ob šoli in trgovini)
- Zagotavljati ustrezno programsko pestrost
- Ohranjanje vedut in dominant
- Urediti ustrezne prometne povezave za različne tipe prometa (motorni, kolesarski, pešci)
- Dobra povezanost naselja z reko Krko z zelenim pasom in obstoječimi kopališči
- Varovanje robov naselja (reka Krka s poplavno ravnico, kmetijske površine)
- Selitev naselja Zasap
- Povezovanje naselja z območjem letališča in simultani razvoj

13. OPREDELITEV UREDITVENEGA OBMOČJA NASELJA IN OBMOČJA DOLGOROČNE ŠIRITVE NASELJA

Ureditveno območje naselja (UON) je opredeljeno tako, da zajema poleg obstoječih stavbnih zemljišč tudi del območja vojaškega letališča, zeleni pas levega brega reke Krke ter nekaj kmetijskih površin, ki obdajajo naselje in se znotraj UON ohranjajo.

Območje za dolgoročni razvoj naselja (ODRN) se opredeli znotraj UON. Ker v naselju ni veliko prostorskih rezerv na obstoječih stavbnih zemljiščih, se za dolgoročni razvoj naselja določijo zemljišča, ki so v neposredni bližini naselja in še niso namenjena poselitvi, je pa na njih smiselna širitev stavbnih zemljišč.

Za dolgoročni razvoj stanovanjskih površin se tako predlaga zapolnitev večje vrzeli na površinah kmetijskih zemljišč na vzhodni strani Župeče vasi, zapolni se manjša vrzel na severni strani regionalne ceste, centralne dejavnosti se razširijo na se pas kmetijskih zemljišč ob dostopni cesti proti vojašnici, na severozahodni strani se v zaledju Cerklj med vojašnico in regionalno cesto predvidi širitev stavbnih zemljišč.

Predvidena je tudi manjša širitev centralnih dejavnosti na zahodnem robu naselja v podaljšku obstoječih centralnih površin.

Grafični prikaz ureditvenega območja naselja (UON) in območij dolgoročnega razvoja naselja (ODRN) je v **grafičnem delu na listu št.4. Območja za prenovo, notranji razvoj in širitve.**

14. ZASNOVA POSELITVE

14.1 Razporeditev dejavnosti

Jedro naselja se ohranja in ureja kot staro trško jedro z značilno pozidavo in morfologijo stavb. Spodbuja se razvoj mestotvornih centralnih dejavnosti, predvsem oskrbnih, storitvenih in družbenih (izobraževalne, zdravstvene, kulturne ipd.). Območje centralnih dejavnosti v starem vaškem jedru se razširi in zajame še območje gasilnega doma s trgov ob cerkvi. Nove površine za centralne dejavnosti se zagotavljajo v osrednjem delu naselja ob glavni vpadnici v naselje in severovzhodno od starega jedra Cerklj ob dostopni cesti proti vojašnici. Pokopališče se ohrani, zaradi pomanjkanja prostora je njegova širitev predvidena v Bušči vasi.

Manjša širitev stanovanjskega območja za potrebe obstoječe stanovanjske hiše je predvidena na vzhodnem robu Župeče vasi na severni strani regionalne ceste (kot odobritev edine podane pobude). Hkrati je potrebno kratkoročno najprej zapolniti notranje rezerve, kjer so že predvidene površine za stanovanjsko pozidavo, predvsem v osrednjem delu območja, na stiku obeh naselij.

Območje centralnih dejavnosti na skrajnem jugozahodnem delu (nekdanja proizvodnja Jata Emona) se spremeni v območje proizvodnih dejavnosti (IG), na stiku z območjem stanovanjskih površin, predvidenih za selitev naselja Zasap, pa se predvidi ločevalni pas zelenih površin (ZD).

14.2 Načini urejanja naselja in njegovih delov

Naselje Cerklje ob Krki se bo razvijalo v skladu s svojo vlogo in pomenom v omrežju naselij občine, ob upoštevanju obstoječih kakovosti morfološke zgradbe pozidane in nepozidane strukture naselja ter reliefnih in drugih omejitev v prostoru. Zato je na ustreznih lokacijah treba zagotavljati možnosti za stanovanjsko gradnjo, pa tudi za (manjše) gospodarske in družbene dejavnosti ter za šport in rekreacijo, v povezavi z možnostmi za rekreacijo v naravi.

Naselje se v čim večji meri razvija navznoter, s pozidavo degradiranih, opuščenih in drugih prostih površin, ki jih po urbanistični in krajinski presoji ni potrebno ohranjati nepozidanih in ki jih ni smiselno ohranjati kot dele zelenih sistemov naselij. Širitve naselja se načrtujejo predvsem kot območja za kompleksno gradnjo, na dobro dostopnih lokacijah, ki nimajo pomembnejših okoljskih ali infrastrukturnih omejitev, v primerih zapolnjevanja in zaokrožanja obstoječih stavbnih zemljišč pa tudi kot posamična stavbna zemljišča.

Pri poseganju na kmetijska zemljišča se širitev naselja prioriteto usmerja na površine, kjer je nadaljnji razvoj kmetijstva že omejen glede obsega površin in glede uporabe sodobnih pridelovalnih tehnologij in so v neposredni bližini naselja.

Območja prenove predstavljajo deli znotraj naselja, ki v današnjem stanju niso dobro izkoriščeni, predstavljajo pa potencial za nove programe ali nove ureditve za obstoječe programe. Prenova se osredotoča v boljši izkoristek neizkoriščenih površin in posamičnih opuščenih objektov ter v izboljšanje komunalne opremljenosti in povečanje kakovosti bivanja, predvsem s kvalitetnejšim urejanjem javnih površin. Pri načrtovanju prenove je treba upoštevati ohranjeno identiteto naselja in njegovih delov, pa tudi okoliške krajine, ki dopolnjuje podobo naselja.

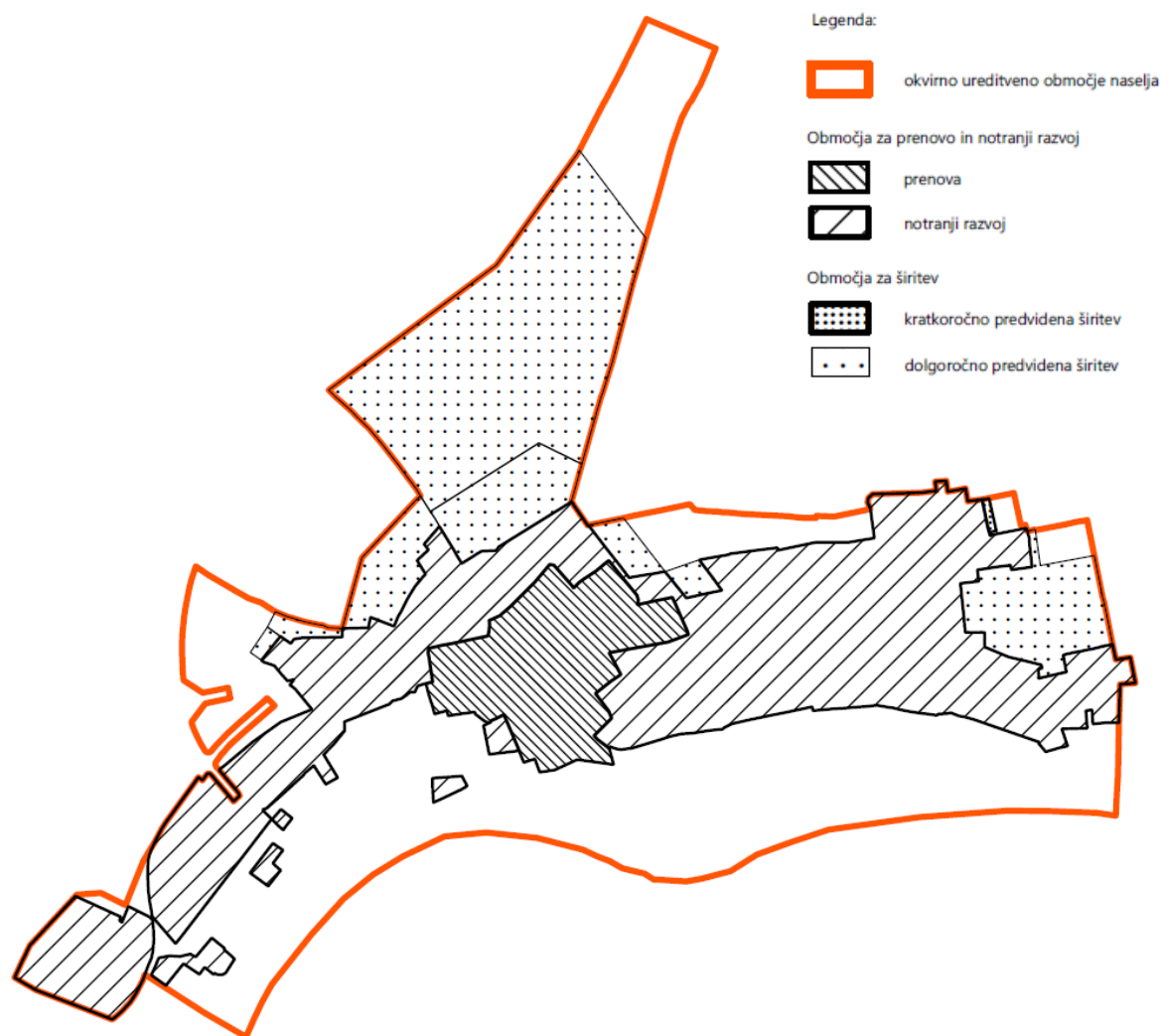
V naselju se bodo prenavljala predvsem območja, na katerih struktura objektov in njihova namembnost ne ustrezata več novim potrebam, pa tudi ne omogočajo racionalne rabe gospodarske javne infrastrukture. To so stanovanjska območja s starejšo strukturo objektov, predvsem v jedru Cerklj, ki v vključuje tudi območje osnovne šole.

Območja notranjega razvoja so predvidena na vseh preostalih stavbnih zemljiščih. To so predvsem nezadostno izkoriščena stavbna zemljišča in degradirane površine, nastale po opustitvi različnih dejavnosti (območje nekdanje proizvodnje Jata Emona in degradirano območje na južni strani glavne prometnice v Župeči vasi), pa tudi površine znotraj stanovanjskih sosesk in drugih območij, ki so stavbna zemljišča (območja za gradnjo). To velja predvsem za osrednje del naselja na stiku med Cerkljami in Župečo vasjo, kjer je predvideno urejanje s podrobnimi prostorsko izvedbenimi akti (OPPN).

Pri razvoju navznoter – v območja obstoječe poselitve, se določene površine dolgoročno ohranjajo nepozidane (kmetijske, zelene ali druge odprte površine, igrišča ipd.). Preostale površine se smiselno zapolnijo s pozidavo, da se doseže večja zemljiška ekonomika in se prostor opremi s potrebnimi javnimi in oskrbnimi programi.

Prenove in novogradnje se urbanistično in arhitekturno prilagajajo kakovostni strukturi v smislu zagotavljanja tipološke poenotenosti. Nadomestne gradnje se spodbujajo predvsem v primeru dotrajanosti obstoječih objektov oz. če s prenovo ali rekonstrukcijo ni možno zagotoviti zadostnega izboljšanja bivalnih pogojev.

Pri načrtovanju notranjega razvoja naselja je treba izboljšati raven opremljenosti z gospodarsko javno infrastrukturo in zagotavljati ureditev javnih prostorov, ki jih sestavljajo tako naravne sestavine kot kakovostno grajeno javno dobro, kot so prometne površine, osrednji prostori naselja, zelenice in podobno, zato se v čim večji meri vključujejo v urbane strukture. Zagotovi se dostopnost zelenih in drugih javnih odprtih površin za vse prebivalce in raznolikost teh površin glede vloge in uporabnosti in glede na njihov pomen za prepoznavno podobo naselja.

Slika 35: Prikaz območij prenove, notranjega razvoja in širitve

Območja širitve naselja so nova območja za pozidavo, ki se v omejenem obsegu načrtujejo na območjih, kjer bodo zagotovljeni dostopnost, organizirana infrastrukturna ureditev, ustrezno varovanje naravnih in kulturnih kakovosti prostora ter varstvo okolja.

Vsakokratne širitve naselja se preverijo in utemeljijo z vidika urbanističnih, krajinskih, okoljskih in drugih zahtev ali omejitev. Pri načrtovanju širitve poselitve se zagotavljajo optimizacija umeščanja v prostor in izvedba omilitvenih ukrepov v smislu umestitve objektov v prostor, njihove namembnosti in njihovega merila oziroma gabaritov.

Medtem ko se v središču naselja v glavnem ohranjajo sedanja struktura, morfologija pozidave in namenska raba objektov (pretežno družbene, poslovne in centralne dejavnosti ter stanovanja) ter se ohranjata obseg in namembnost odprtih površin, so večje dolgoročne razvojne površine predvidene predvsem na vzhodnem robu Župeče vasi, na severni strani vzdolž glavne prometnice - regionalne ceste in na severozahodnem delu naselja.

Grafični prikaz območij prenove, notranjega razvoja in širitve je **v grafičnem delu na listu št.4. Območja za prenovu, notranji razvoj in širitve.**

14.3 Usmeritve za določitev podrobnejše namenske rabe

Območje UZ Cerklj ob Krki se glede na osnovno namensko rabo prostora deli na:

- območja stavbnih zemljišč,
- območja kmetijskih zemljišč.
- območje voda
- območje drugih zemljišč

Stavbna zemljišča v izvedbenem delu OPN se podrobneje opredelijo kot:

S – OBMOČJA STANOVANJ

Stanovanjske površine so določene z namensko rabo SSe (prostostoječa gradnja enodružinskih hiš) in SK (površine podeželskega naselja). Nepozidana stavbna zemljišča namenjena stanovanjski pozidavi so že opredeljena kot zapolnitve obstoječe pozidave, predvsem na stiku obeh naselij, na novo se opredelijo stanovanjske površine: SSe (prostostoječa gradnja enodružinskih hiš) na skrajnem severovzhodnem delu, kjer je bila podana pobuda za širitev stavbnih zemljišč in SK (površine podeželskega naselja) na obstoječih območjih Ak (površine razpršene poselitve).

C – OBMOČJA CENTRALNIH DEJAVNOSTI

Površine centralnih dejavnosti obsegajo dele območja zgodovinskega in novega jedra naselja ter zajemajo območje cerkve (CDk – kulturne in verske dejavnosti), območje ob pokopališču (CU – osrednja območja centralnih dejavnosti), območje šolskega kompleksa z vrtcem (CUi – vzgojne in izobraževalne dejavnosti) in osrednje območje centralnih dejavnosti (CU) severno od regionalne ceste.

Ob dostopni cesti k vojašnici se manjše območje zelenih površin (ZD) spremeni v območje centralnih dejavnosti (CU), s čimer se zaokroži osrednje območje. Območje centralnih dejavnosti na območju cerkve (CDk – kulturne in verske dejavnosti) se razširi še na območje trga ob cerkvi in spremeni v CU – osrednje območje centralnih dejavnosti. Območji stanovanjskih površin, katerim se namenska raba spremeni v CD – druga območja centralnih dejavnosti sta ob regionalni cesti na skrajnem zahodnem delu naselja Cerklje ob Krki ter ob regionalni cesti v osrednjem delu Župeče vasi.

Na območju nekdanje proizvodnje Jata Emona se območje centralnih dejavnosti (CD) spremeni v območje proizvodnih dejavnosti (IG) in ločilno območje zelenih površin (ZD).

I – OBMOČJA PROIZVODNIH DEJAVNOSTI

Območja proizvodnih dejavnosti IG se predvidijo na obstoječih stavbnih zemljiščih s spremembo namenske rabe iz območja centralnih dejavnosti CD na skrajnem jugozahodnem delu naselja (območje nekdanje proizvodnje Jata Emona).

Z – OBMOČJA ZELENIH POVRŠIN

Kot zelene površine se ohranja območje pokopališča (ZK) ter območje zelenih površin ob šolskem kompleksu (ZD). Na novo se opredeli območje zelenih površin (ZD) ob novo definiranem območju proizvodnih dejavnosti na jugozahodnem delu območja UZ kot ločilni pas med območjem proizvodnih dejavnosti in območjem stanovanj, namenjenih selitvi naselja Zasap.

P - OBMOČJA PROMETNIH POVRŠIN

Namenska raba PC zajema površine obstoječih in načrtovanih cest, ohranjajo se območja z namensko rabo PO (ostale prometne površine) ob starem jedru naselja in na stiku naselja s površinami letališča.

Ostala zemljišča v izvedbenem delu OPN se podrobneje opredelijo kot:

f – OBMOČJA ZA POTREBE OBRAMBE ZUNAJ NASELJ

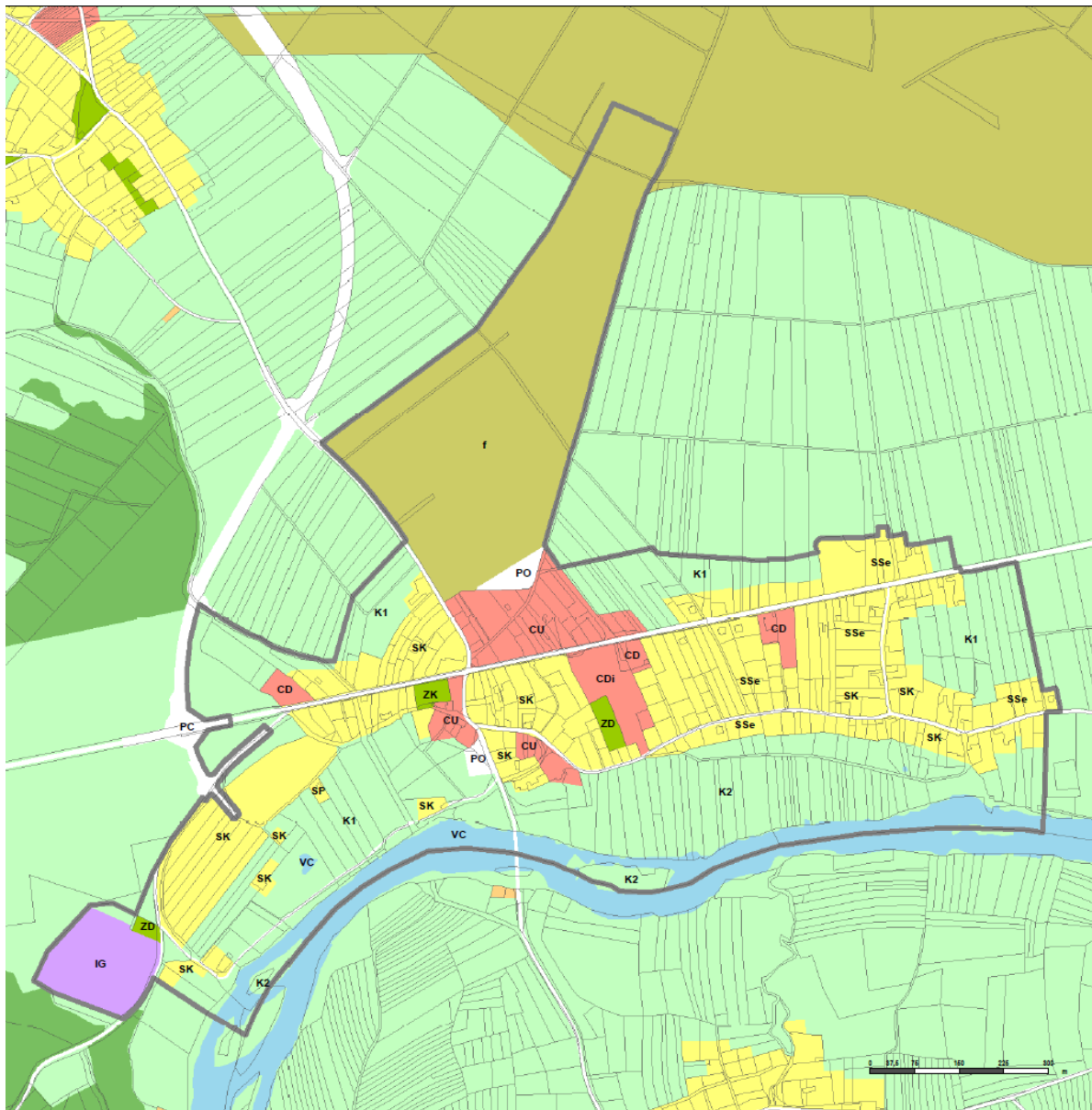
Na severnem delu območja UZ so površine vojaškega letališča z namensko rabo f – območja za potrebe obrambe zunaj naselij, ki se funkcionalno povezujejo z naseljem in ostajajo v enakem obsegu.

K1 in K2 – OBMOČJA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Kmetijska zemljišča na območju UZ so na robnih območjih naselja in ostajajo v obstoječem obsegu.

VC - CELINSKE VODE

Južni rob območja UZ določajo površine celinskih voda oziroma reka Krka.

Slika 36: Predlog podrobne namenske rabe prostora v izvedbenem delu OPN (siva linija - okvirno ureditveno območje naselja).

Grafični prikaz usmeritev za določitev podrobnejše namenske rabe je **v grafičnem delu na listu št.6b. Usmeritve za opredelitev NRP v izvedbenem delu OPN.**

Dolgoročno predvidena stavbna zemljišča se podrobneje opredelijo kot:

S – OBMOČJA STANOVANJ

Za dolgoročni razvoj stanovanjskih površin je predvidena zapolnitev vrzeli med Župečo vasjo in Cerkljami ob Krki, na površinah kmetijskih zemljišč na vzhodnem delu Župeče vasi in severovzhodnemu

delu Cerklje ob Krki. Prav tako se za območja stanovanj dolgoročno predvidi del območja letališča oziroma vojašnice.

C – OBMOČJA CENTRALNIH DEJAVNOSTI

Dolgoročna opredelitev novih območij centralnih dejavnosti je predvidena kot širitev osrednjega območja centralnih dejavnosti proti severovzhodu.

Z – OBMOČJA ZELENIH POVRŠIN

Dolgoročno je predvideno, da se stadion na območju letališča odpre za javnost in uredi kot javna zelena površina.

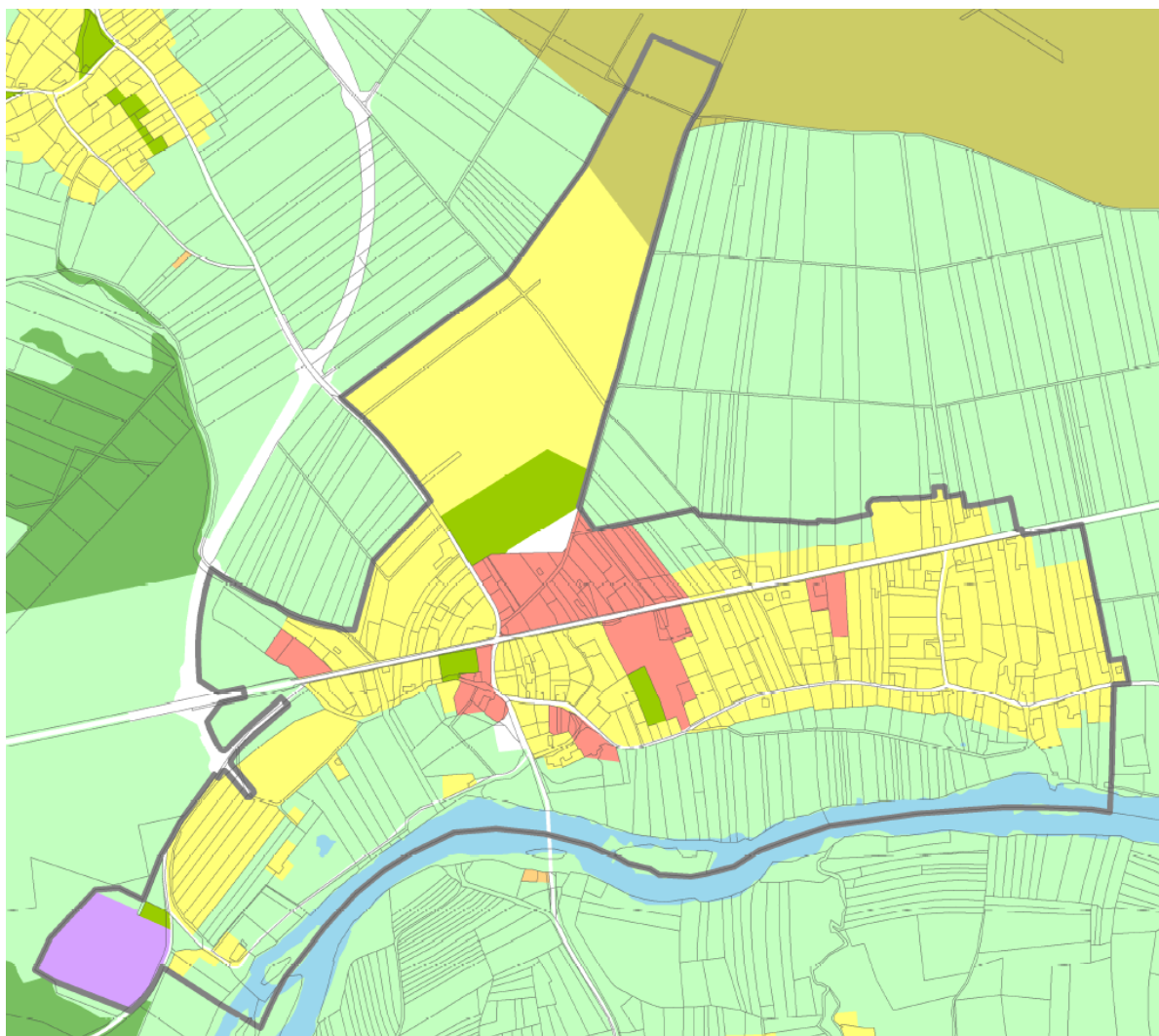
Ostala dolgoročno predvidena zemljišča se podrobneje opredelijo kot:

f – OBMOČJA ZA POTREBE OBRAMBE ZUNAJ NASELJ

Območje za potrebe obrambe zunaj naselja se zmanjša, prostor se dolgoročno nameni širitvi naselja Cerklje ob Krki.

K1 in K2 – OBMOČJA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Kmetijska zemljišča na območju UZ, ki so neposredno povezana z naseljem se zmanjšajo na območjih, kjer je predvidena dolgoročna širitev območij stanovanj.

Slika 37: Predlog dolgoročne podrobne namenske rabe prostora (siva linija – okvirno ureditveno območje naselja)

Grafični prikaz usmeritev za določitev dolgoročne podrobnejše namenske rabe je **v grafičnem delu na listu št.6a. Usmeritve za opredelitev dolgoročne NRP.**

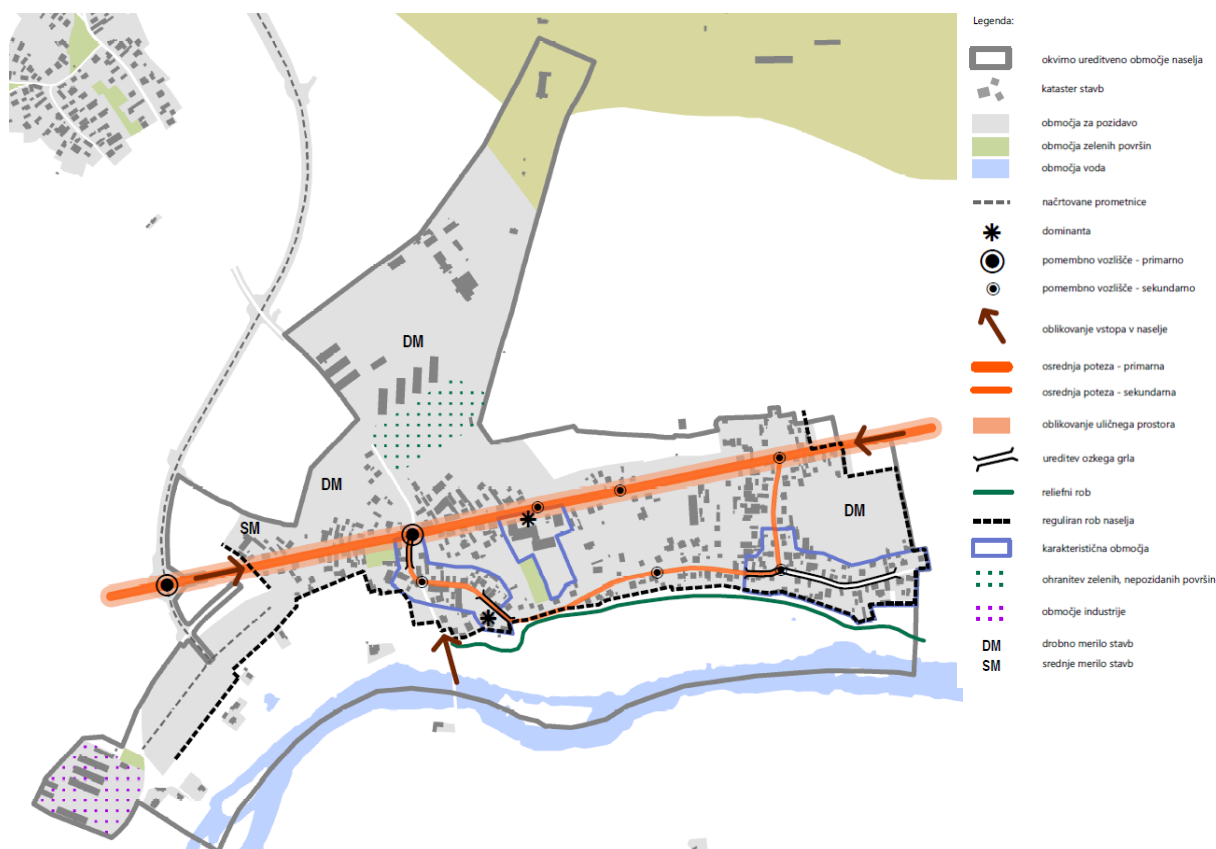
14.4 Usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje

Na območju tradicionalno strnjene pozidave se le ta ohranja, kvalitetni objekti se prenavljajo. Kjer je mogoče se pri prenovah povečajo odmiki od cest, ohranja se značaj obcestne pozidave. Na območju suburbane pozidave se ohranja oziroma z zapolnitvami nepozidanih vrzeli vzpostavlja usklajena podoba naselja.

Na območju naselja se ohranja pretežno drobno merilo stavb, objekti srednjega merila se umeščajo predvsem v osrednjem delu naselja, v območju centralnih dejavnosti. Ohranjajo se obstoječe dominante v prostoru, novi višinski poudarki niso dopustni.

Na celotnem območju naselja se pri novogradnjah in obnovah sledi sodobni tipologiji pozidave z upoštevanjem tradicionalnih elementov (gabariti, proporci, strehe). Strehe se oblikujejo kot dvokapnice, ravne strehe se dopustijo le na manjših prizidavah ali pomožnih objektih, ki so višinsko podrejeni strehi glavne stavbe.

Ozko grlo na lokalni cesti Cerklje-Dolenja Pirošica od priključka na regionalno cesto do križišča pri gostilni Pohak se zaradi utesnjenosti razširi, uredijo pa se ločene površine za pešce.

Slika 38: Usmeritve za urbanistično oblikovanje (siva linija - okvirno ureditveno območje naselja).

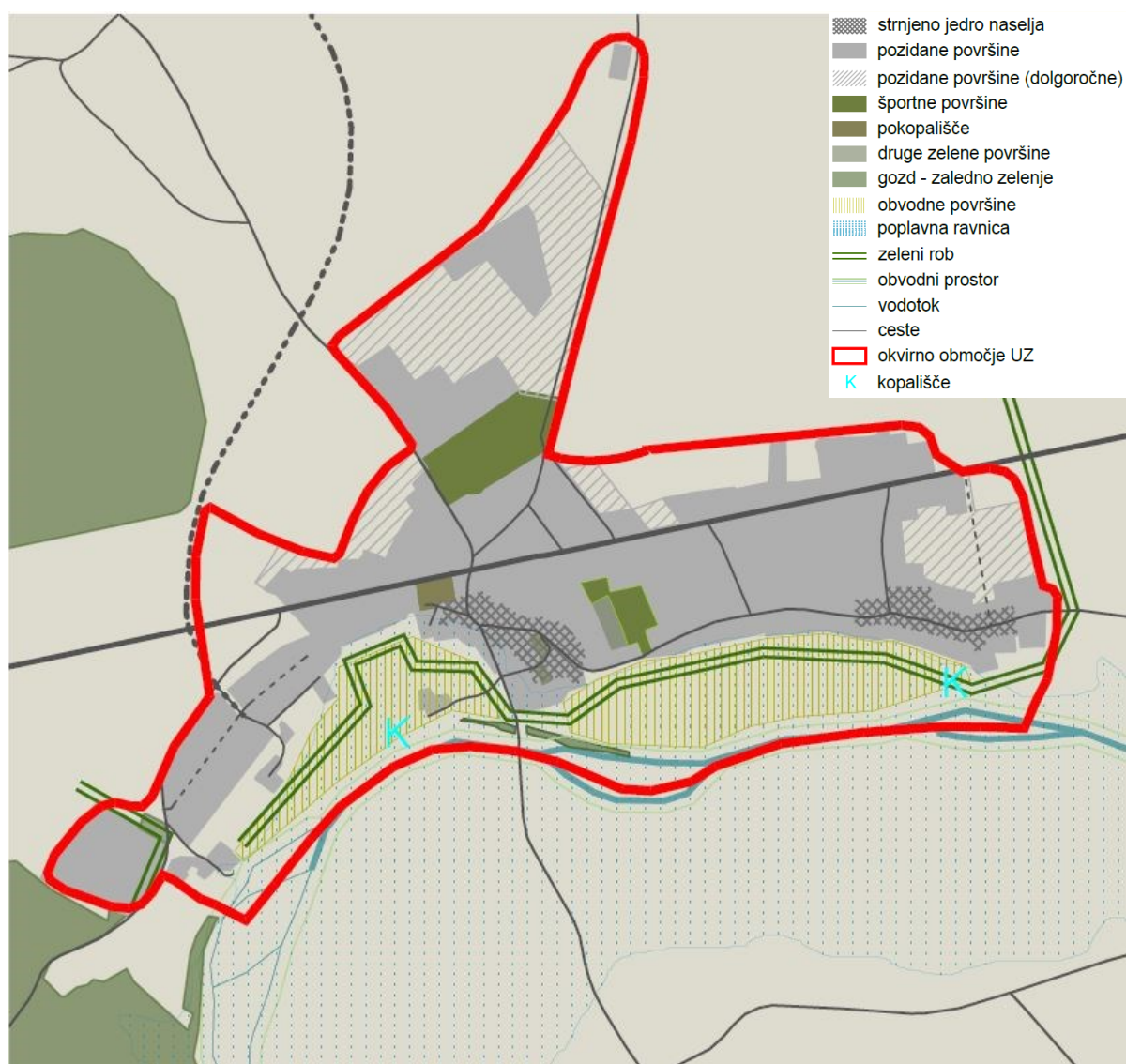
Grafični prikaz usmeritev za urbanistično oblikovanje je **v grafičnem delu na listu št.7. Usmeritve za urbanistično oblikovanje.**

15. ZASNOVA ZELENEGA SISTEMA

Urejenih javnih zelenih površin v naselju je razmeroma malo, ključna prvina zelenega sistema so reka Krka s poplavno ravnice ter obsežne kmetijske površine v zaledju.

Zelene površine v naselju (pokopališče, zelene površine ob šolskem kompleksu in zelene površine na območju letališča se ohranjajo. Zelene površine na območju letališča bi bilo dolgoročno smiselno nameniti tudi za javno uporabo (stadion) in tako območje letališča še bolj funkcionalno navezati na naselje. Nove zelene površine so predvidene kot ločilni pas na jugozahodnem delu območja, med novo načrtovanem območju proizvodnih dejavnosti (IG) in na območju EUP CEK-02, kjer je predvidena izdelava OPPN za preselitev naselja Zasap.

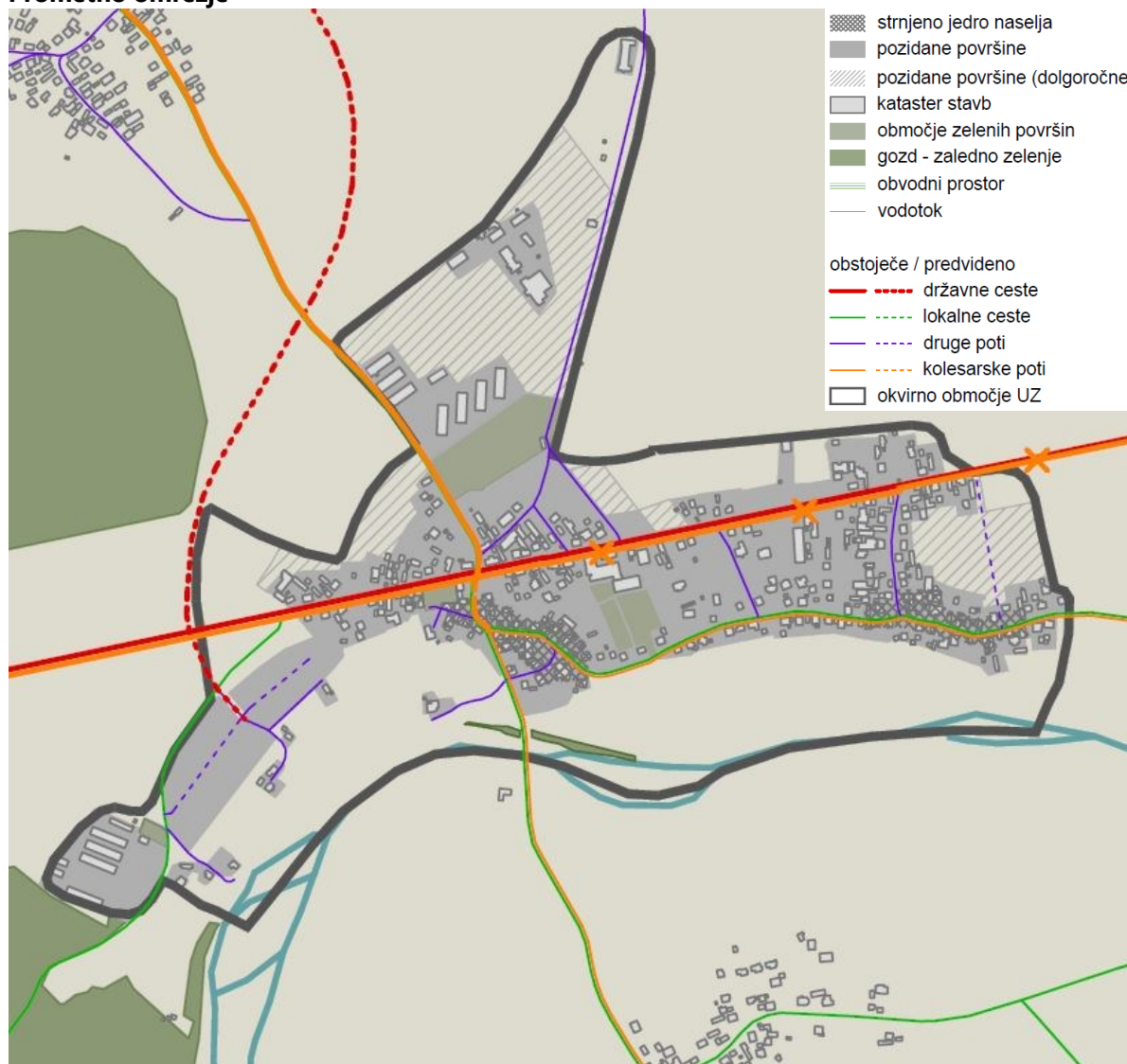
Med zelenimi površinami v naselju je potrebno urediti ustrezne kolesarske in peš povezave ter jih predvsem učinkovito navezati na območja zelenih površin, ki obdajajo naselje – reko Krko s poplavno ravnico in kopališčema ter obsežne kmetijske površine.

Slika 39: Grafični prikaz zasnove zelenega sistema

16. ZASNOVA GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE

Prometno omrežje

Slika 40: Zasnova prometnega omrežja

Območje UZ Cerklje ob Krki ima dobre prometne povezave za motorni promet, a slabše za pešce in kolesarje.

Najpomembnejša prometna povezava, regionalna gesta R2 – 1206 Križaj – Čatež ob Savi poteka čez območje. Cesta je ravna in pregledna, zato omogoča razvoj velikih hitrosti, kar za naselje in predvsem območje centralnih dejavnosti v osrednjem delu ni ugodno. Kratkoročno so izvedeni ukrepi, ki vplivajo na zmanjšanje hitrosti, a vseeno omogočajo prometno pretočnost. Na zmanjšanje hitrosti pred šolo opozarjajo talne grafične označbe ter na obeh glavnih vstopih v naselje razširitev cestišča za umiritev prometa z otokom v sredini.

Lokalne ceste (LC 024692, LC 524212, LC 191143, LC 024051, LC 024041) se na trasi skozi naselje na celotni potezi ureja kot mestne ulice s poudarkom na ureditvah za pešce in kolesarje.

Novo cestne povezave so predvidene na območju DPN za letališče Cerklje ob Krki (Uredba o državnem prostorskem načrtu za Letališče Cerklje ob Krki Uradni list RS, št. 73/08-3207, 80/10-4305 - ZUPUDPP, 23/12-907 (128), 50/12 -2112 (129)), na območju OPPN za novo naselje Zasap EUP CEK-02) ter na

vzhodnem delu območja v Župeči vasi, kjer bi bilo smiselno povezati regionalno cesto R2 1206 Križaj-Čatež ob Savi z lokalno cesto LC 024692 Boršt-Cerklje in s tem zagotoviti boljšo pretočnost predvsem v primeru dolgoročne širitve Župeče vasi na vzhod.

Območje UZ Cerklje prečkajo tri kolesarske povezave:

- Daljinska kolesarska povezava 910200 Novo mesto-Otočec-Kostanjevica na Krki-Čatež ob Savi-MMP s Hrvaško,
- Slovenska turno kolesarska pot – etapa 23,
- Prečna kolesarska povezava med Bušečo vasjo, Cerkljami in Črešnjico.

Zaradi zagotovitve varnosti se predlaga prestavitev dela trase obstoječe daljinske povezave 910200, ki bi regionalno cesto zapustila pri odcepu za Bušečo vas in nato pot do Krške vasi nadaljevala po lokalnih cestah skozi Račjo vas in Boršt.

Opremljanje z drugo gospodarsko javno infrastrukturo

Na vseh območjih, predvidenih za razvoj poselitve in drugih dejavnosti, je treba zagotoviti potrebno komunalno oskrbo. Ta obsega oskrbo z energetske, okoljske in komunikacijske infrastrukture. Skladno z zmogljivostjo obstoječe infrastrukture ter prostorskih in urbanističnih značilnosti območja, je treba na vseh območjih predvidenih širitve zagotoviti opremljenost z električno energijo, javno razsvetljavo, telekomunikacijskim omrežjem, oskrbo s pitno in požarno vodo ter odvajanje in čiščenje odpadne in padavinske vode.

Okoljska infrastruktura

Javno vodovodno omrežje s katerima upravlja Komunala Brežice d.o.o, je v prihodnje treba dograjevati sočasno z gradnjo novih objektov in v skladu s širitvijo stavbnih zemljišč. Pri vzporednem vodenju vodovodov in kanalizacije za odvajanje odpadne vode je treba zagotoviti predpisan odmik. Na območju obstoječih stavbnih zemljišč je z namenom zagotavljanja požarne varnosti izgrajena mreža hidrantov, ki jo je treba skladno z razvojem naselja ustrezno dograditi. Obstoječe vodovodno omrežje mora biti redno in ustrezno vzdrževano. Po potrebi je treba posamezne elemente obstoječega vodovoda obnoviti.

Kanalizacijsko omrežje je treba tako na obstoječih kot predvidenih stavbnih zemljiščih še zgraditi in ga navezati na individualno ali centralno čistilno napravo. Na območjih, na katerih razpoložljiv prostor in značilnosti tal omogočajo ponikanje, je treba zagotoviti bogatenje podtalnice, s ponikanjem čiste padavinske vode s strešin, terasastih površin, dvorišč in drugih utrjenih površin.

Energetska infrastruktura

Za oskrbo območja UZ z električno energijo je zgrajeno distribucijsko 20 kV elektroenergetsko omrežje, ki se napaja preko RTP z nazivno močjo nad 700 kVA v Brežicah. Elektroenergetsko omrežje je treba skladno z razvojem in širitvijo naselij ustrezno dograjevati in vzdrževati. Elektroenergetsko distribucijsko omrežje nazivne napetosti 10/20 kV in manj mora biti znotraj urbanega okolja zgrajeno v podzemni izvedbi, praviloma v kabelski kanalizaciji. Nadzemni vodi se ohranjajo ali na novo gradijo v primerih, ko za izvedbo podzemnih vodov ni prostorskih možnosti, če gre za poseg na arheološko najdišče ali območje ohranjanja narave in če se s predhodnimi raziskavami izkaže, da poseg v tla ni dovoljen. Transformatorske postaje so praviloma samostojni objekti pravokotnega tlorisa. Treba je zagotoviti ustrezen dostop za vzdrževanje in zamenjavo transformatorjev, pri razporeditvi prostorov v objektu pa je treba upoštevati določila predpisov o električnem in magnetnem sevanju. Samostojne transformatorske postaje morajo biti čim manjše, priporočljivo je, da se njihova vizualna izpostavljenost delno zmanjša z združevanjem z drugimi infrastrukturnimi objekti ali ureditvami, kot so zbirna mesta za odpadke, nadstrešnice, delno zasutje in podobno.

Na območju UZ je kot smotrni obnovljiv in alternativni vir energije možna izraba geotermalne energije, lesne biomase ter sončna energija, ki jih je potrebno spodbujati za uporabo v smislu zmanjšanja končne porabe neobnovljivih virov energije. Izraba sončne energije kot obnovljivega trajnostnega vira energije je zaželeno tako za pripravo tople sanitarne vode kot tudi za pridobivanje električne energije. Možna je gradnja tipskih sončnih elektrarn za individualno oskrbo z električno energijo, kakor tudi manjših sončnih elektrarn, ki oddajajo proizvedeno električno energijo v omrežje. Umeščanje sončnih elektrarn v prostor je dopustno le na podlagi prostorske preveritve in utemeljitve, tako da bo vpliv na vidne kvalitete prostora čim manjši.

Pomemben energent na območju UZ je tudi zemeljski plin, plinovodno omrežje je razvejano na večjem delu naselja.

Komunikacijska infrastruktura

Območje UZ je pokrito s fiksnim in mobilnim telekomunikacijskim omrežjem ter omrežji za radijsko in televizijsko radiofuzijo. V strnjenih naseljih se spodbuja izgradnja kabelskih sistemov ter sistemov širokopasovnih mobilnih komunikacij. Predvidi se izgradnja komunikacijskega omrežja s pripadajočimi kabli vseh najsodobnejših tehnologij in ustrezno kabelsko kanalizacijo na področju vseh kompleksnih novogradenj, širitvev in zapolnitev, pa tudi posodabljanje komunikacijskih omrežij v sklopu prenov naselij. Zagotovi se izgradnja komunikacijskega omrežja tudi do vseh obstoječih objektov oziroma zgradb v smislu posodobitve omrežja z novimi kapacitetami in novimi tehnologijami.

Grafični prikaz zasnove GJI je **v grafičnem delu na listu št.5. Zasnova opremljanja z gospodarsko javno infrastrukturo.**

17. USMERITVE ZA VARSTVO OKOLJA

Vse ureditve naj smiselno upoštevajo podane usmeritve za varstvo okolja tako z vidika varstva tal, zraka, voda, kmetijskih zemljišč, gozdov kot tudi območij ohranjanja narave.

Pri zasnovi objektov in oskrbi z energijo za ogrevanje prostorov in sanitarne vode se v čim večji meri zagotovita učinkovita raba in izraba obnovljivih virov energije (geotermalna energija, sončna energija, biomasa). Pri tem imajo prednost sistemi, ki omogočajo hkratno proizvodnjo več vrst energije (zlasti toplotne in električne energije).

Ravnanje z odpadki – Na območju UZ Cerklje ob Krki je urejeno ločeno zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov za kar skrbi Komunalno stanovanjsko podjetje Brežice, d.d..

Pokopališka dejavnost – Obstoječe pokopališče v Cerkljah ob Krki nima možnosti za širitvev, zato je predvidena širitev pokopališča v Bušči vasi.

Grafični prikaz usmeritev za varstvo okolja je **v grafičnem delu na listu št.8. Usmeritve za varstvo okolja.**

18. VIRI

- Občinski prostorski načrt Občine Brežice ((Uradni list RS, št. 61/14; Uradni list RS, št. 43/16; NPB1; Uradni list RS, št. 70/18; Uradni list RS, št. 20/19; Uradni list RS, št. 41/19; Uradni list RS, št. 80/21))
- Urbanistični načrt naselja Cerklje ob Krki (Župeča vas), LOCUS d.o.o., 2012
- <https://www.surs.si>, 2022
- <https://www.google.si/maps>, 2022
- <http://www.geoprostor.net/PisoPortal>, 2022
- <http://www.uradni-list.si/>, 2022
- <http://www.brezice.si>, 2022
- Krajevni leksikon Slovenije. DZS, Ljubljana, 1995
- Fister, Peter et al.: Arhitekturne krajine in regije Slovenije. Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod RS za prostorsko planiranje, 1993
- Fister, Peter et al.: Glosar arhitekturne tipologije. Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod RS za prostorsko planiranje, 1993
- Hladnik J.: Narava v mestu kot element prostorskega plana, Narava v mestu, Zbornik 7. -redne konference DKAS, oktober, 2000
- Ogrin, D.: Strategija varstva krajine v Sloveniji. Inštitut za krajinsko arhitekturo, BF, Univerza v Ljubljani, 1996
- Ogrin, D.: Načrtovanje mestne krajine – zeleni sistem. MOP, Urad za prostorsko planiranje, Ljubljana, 1998
- Ogrin, D.: Načrtovanje mestne krajine – II. del: stanovanjska krajina MOP, Urad za prostorsko planiranje, Ljubljana, 1999
- Pogačnik, A.: Urejanje prostora in varstvo okolja: univerzitetni učbenik. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1992
- Pogačnik, A.: Urbanistično planiranje: univerzitetni učbenik. Ljubljana, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, 1999
- Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, MOP – UPP in BF Univerza v Ljubljani, 1998
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije, Uradni list RS, št. 76/04
- terenski ogledi, 2022
- podatki o varovanju narave: Agencija RS za okolje, metapodatkovni portal <http://gis.arso.gov.si/wfsweb/faces/WFSLayersList.jspx>, podatki z različnimi datumi objave, prevzeti maja 2022
- podatki o poplavah in eroziji: Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, eVode, <http://www.evode.gov.si/>, podatki z različnimi datumi objave, prevzeti decembra 2022
- podatki o državnih prostorskih aktih, spletna stran Ministrstva za okolje in prostor <https://dokumenti-pis.mop.gov.si/javno/veljavni/>, stanje podatkov 22.11.2022
- podatki o kulturni dediščini: Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino, <https://data-mk-indok.opendata.arcgis.com/>, stanje podatkov 22.12.2022
- podatki o prometnem omrežju in GJI: Ministrstvo za okolje in prostor, Geodetska uprava RS, portal prostor, <https://www.e-prostor.gov.si/>, stanje podatkov 2022
- Podatki o zgodovini Cerklj ob Krki: <https://www.zupnija-cerkljeobkrki.si/index.php/zgodovina>, stanje podatkov oktober 2022
- Podatki o letališču Cerklje ob Krki: https://sl.wikipedia.org/wiki/Letali%C5%A1%C4%8De_Cerklje_ob_Krki, stanje podatkov oktober 2022